

המציפה

עתו שבועי

רכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:	
לשנה	6 כתרין
לחצי שנה	3
לרבע	1.50

באשכנז:

לשנה	7 כתרין
ביתר הארצות:	
לשנה 8 כתרין	— 8.50 פראנק.

האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטרציה:
„Hamicpe“
ul. Św. Sebastyana 32, Kraków.

מחיר מודעות או הוכרות לנפטרים
לפי גרל השטח.

ברכת נו"ט חצי הכתר. בראש הגליון
שני כתרין.

גליון בודד 12 חר.

מכתבים בלתי חפשים לא יתקבלו.
כ"י, שלא נרפס, לא יושב לבעליו.
המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא
רק שם מקומו החדש, כיא גם שם
מקימו הקודם.

מחיר שנוי אדרסה חצי הכתר.

Kraków, 30 Juni 1905.

גליון כ"ו

הראשון ב"ו סיון תרס"ה.

כי דאגה זו הוא הגורם הכי גדול בחיי האדם
ובכחו לעשות נצורות וכבירות. ורק הודות לגורם
זה אנו רואים איך הננועות אחרות עושות היל
להפליא, למרות כל המכשולים המונחים בדרך
והסכנה הצפויה פשוט להי הכריהן. ולא עוד אלא
שהחברי הננועות ההן הולכים ומקריבים את נפשם
לאלפים לקרבן על מזבח רעיונם ורעיונם בכל זאת
נעשה יותר ויותר הביב עליהם. כשכיל שהשכילו
התנועות ההן, להכניס אל קרבן את היסוד האישי,
את ה"אני", כי מה לא יעשה האדם בעדו ובעד
ביתו! ולא רק ה"אני" ההמרי מרבה לעשות כל
כך נפלאות, כי אם גם ה"אני" הרוחני. יודעים אנו,
שהעם העברי יכול היה להוציא חיתו לתורגים
כמרוצת שנים לאלפים. והכל בשכיל ה"אני" הרוחני
שלו! אלמלי אף הסכים העם העברי למשך את
ידו מ"אני" זה, כרגע היה נפטר עולמית מכל
צרותיו ותלאותיו. אבל העם העברי בכר לקבל
את כל הצרות הבאות עליו ובלבד ש"האני" שלו
ישאר בשלמותו כאין נגרע דבר.

אלמלי שמנו לב אל הדבר הזה, כי אז תחת
אשר עמלנו לפתח בקרב הציונים רק את "האני
הלאומי" בלבד ולבנות עליו את הציונות כלה,
יכולים היינו באמת לבסס את הציונות גם על
יסוד "אני" חזק יותר, ששכילו עולולם בני אדם
להקריב יותר את נפשם לקרבן, היינו: "האני"
הכלכלי אצל ההמון בכלל והפועלים בפרט וה"אני"
הדתי והמסורתי אצל ההרדים והאני הרוחני אצל
האחרים. את הכחות האיחונים האלה יכולה היתה
הציונות לשעבד למטרותיה היא. וצא וראה, כי

אין בן-אדם רשאי לעמוד במרחב-יה תחת השמים!
שם, בעיר מולדתו, הכל חפשי, הכל בלתי משועבד.
ברצוהך תלך וברצוהך תעמוד ואין מוחה, שם הוא
שמואל בן משה שרבן, היודע את הכל, והכל יודעים
איתו. אפילו השומר יאנעק מכיר אותו, וכמעט מקורב
הוא אצלו. ופה, נער נעזב לנפשו, זר ובלתי נודע
לאדם. רואה הוא את עצמו כזבוב בפני ענק לעומת
ההמון הרב, וכשה נדח מן עדרו. ימים רבים שאף
וישהוקק לעזוב את בית הוריו המתאבקים בעניוהם,
ולנסוע לעיר הכירה. פה יש במח מקום רחב ידים
לכל אדם מכש עבודה. רק הולכי בטל ככונה אינם
משתכרים, אבל הוא חפץ לעבד! בצבעים בהירים
ציר לו איך יסע ואיך יבא למהו חפצו. איך ילמד
איזה מסחר או מלאכה, יאכל מעמל כפיו, ישתכר
ויקמץ פרוטות, ואחרי כן ילבש כגדים חדשים, צוארון
ועניבה, אף ערדלים חדשים מכריקים. כה חלם לנסוע
על איזה יו"ט הביתה, ויביא מתנות שונות. לאביו
ירמולקה חדשה, לאמו מטפת או סינור, לאחותו
הככירה מחסה-משמש, והכל ששים ושמהים לקראתו. —

„זשידק!“

„מה? — —“

„צפורי, למה תעמוד?“ והשוטר הזה רע מן
הראשון, אוהו בערפו ומטלטלו בפראות.

של האנשים ההם, שבשעת קבלתם את התורה
הציונית הם מתחנכים באותה שעה גם לותר על
אותם הדברים, שכל כך קרושים היו להם כל ימי
חייהם? היכול ויכלו אנשים כאלה להשאר מכורים
בנפשם ורוחם להציונות? וכי לא יקרה את ציונותם
כמקרה אשר קרה לכל קדושים מלפנים? וכי לא
תעשה מותרת להם העבירה על אידיאלים אהרי
שכבר עברו? — כן, רפויה היא ציונותם של
אלו ותלויה היא באויר ואין לה שרשים חזקים
להתעורר על ידיהם. ואלמלי דרש דרשנו את מזבח
ואת הועלתה של הציונות באמת ובתמים, כי אז
היה עלינו לפתח ולטפח את אישיותם של כל
חבריה ולהשתדל, כי אישיות זו תמצא לה מהסה
ומגן רק בציונות בלבד ואז תהיה הציונות לא רק
תנועה לאומית בלבד, כי-אם גם תנועה אישית
ומה ירבו אז הסרסורים, שיחוקו את העבודה בעד
הציונות. במקום אשר עד עתה אין לציונות בלתי
אם גורם אחד, לאומי, שרפוי הוא לרב גם כירי
מעריציו הכי גדולים, הנה בשיתנו את הציונות
לתנועה אישית, יהיו לר הרבה גורמים ומניעים,
כמספר היסודות הבוראים לנו את האישיות בכלל.
וכל אותם הדברים הרבים, שהאישיות מעריצה
אותם ומקדישה אותם הערצה וקדושה היסטורית,
כל אלה יהיו לעזר להציונות בעבודתה. כי בציונות
יראו אז את משגבם האחד, למלמם מאבדון וכליון.
ואין לנו דבר חזק ומצוק מהחפץ הנטוע בלב הכל
להתקיים ולהגין על נפשו. אם נסכים או לא נסכים
לדברי עליאט האומר, כי „דאגת האדם לנפשו היא
שבראה לנו את הכל“; אבל איש מאתנו לא יכהיד,

טפה אחת בתמונת נער יהודי. אחרי רדתו עמד
כנדהם. תמהון נראה על פניו, כבן עיר קטנה הבא
בפעם הראשונה לכרך גדול ואינו מוצא את עצמו
בהנועה הרבה. סמל תבניתו — נער יהודי כן ארכע
עשרה שנה, שנהגבר לפני שעתו מעמל ודאגה, מסורבל
ביסורים ובתרמיל מהתח אזורעו. מכמו מלא היאכון
לחזות החדשות, יירא מכל שריקה ומבל הרמת קול,
ואיננו מרשה לעצמו לנועו ממקומו ולהציג כף רגל
הלאה. איש לא שם אליו לב, לולא השומר שבא
להרגיזו ולהבריחו ממקומו. כנאשם לפני שופטו עמד
הנער לפניו בראש מורד ובקול שפל; אבל לשמע
האשם, שתלה בו השומר, רתח רמו, שהספיק כבר
להתקדר מתענית וצרות, ואיזה רגש נעלם התקומם
בקרבו כהתנגדות נמרצה. רגש-הגלות שביהודי ורגש-
החפש שבאדם ההנגחו ויסתבכו.

„אדוני... פריץ... לא נגב אנכי...“ נמגם הנער.
„ולמה תעמוד? המק ועבור!“ הרעים השומר.
סער כהזה ופחד בלב, הפנה הנער שכמו —

ויתהמק ויכרת. — — —

ברחוב צדדי סמוך הביט הנגרש מאחוריו,
ובראותו כי סר פחד השומר, עמד לשאוף רוח ויהיבין
מסביב. כמה זר הכל! האסור להסתכל בחומות
הנכוהות, בחנויות הגדולות וכמראות החלונות? וכי

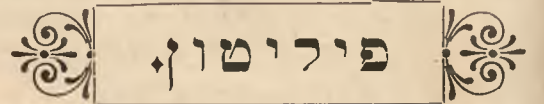
אל הקוראים הנכבדים.

הגליון הזה הוא האחרון לרבע ולמחצית
השנה. ונזכיר את קוראנו שכלה זמן
החתימתם. כי יואילו לשלם בשבוע הזה
את כסף החתימה להבא. אל נא יאחרו!
„המצפה“ יצא לאור כמו עד כה
במועדו ונשתדל להביא בכר גליון מאמרים
פובליציסטים ומדעיים ופילטונים כתובים
בידי מומחים אשר יביאו תועלת רבה
לקוראיהם. לפרק המדעי נכון בידנו מאמר
גדול רב הערך מאד על אודות היהודים
והפולנים בדברי הימים ובספרות מאת
היספר המובהק מר מתתיהו מיוזש.
אשר יאיר אור גדול על מצבנו בארצות
הפולנים.

ההסתדרות הציונית.

(המשך)

במלות שבלונות ידועות נכונים העומדים
בראש הציונות, לעכר את צורתם של הציונים
הפרטים ומפלגותיהם, להרס את העולמות הכלולים
השונים, לערכב את התחומים השונים ולגרל לנו
דור הפלגה חדש. ומה דמות איפוא נערך לציונותם

פיריטון.

ממאורעות יהודי קטן.

„זשידק!“

„מה?!“

„מדוע אתה עומר?“

! — —

„ברח לך מזה! זשידק נגב אתה, והעמוד למען
נגוב!“

השיחה הזאת נסבה בין שומר ובין נער יהודי.
הרחוב סוער מהמית החיים ותנועת האדם.
אצים ורצים על המרצפה, רוחקים ומעכירים איש את
רעהו. המולת המרמוואי וקקקוש אופניו, קריאת
העגלון ושריקת שוטו, קולות העומדים ליד הדרך
משבחים ומכריזים על סחורתם, שיח עוברים ושבים
מתערבים יחד והיו לרעש מבלבל, שהדו רועד בחלל
האוויר. מלאכים בלתי-נראים מתענמים ומפרפים בצער
עולמי על ראש האדם הרץ בעמל, העובד בזעה
ומתפרנס בדוחק. בהוך המון האדם השוטף וסואן
כפלג מים במורד, פלט המרמוואי ברחוב הזה עוד

בלי משים ובלי דעתנו אנו מצאה לה הציונות את הדרך הנכונה ותבא לה את "המזרחי" ואת "פועלי ציון" ותקחם לה לעזרה בעבודתה. ואמנם עבודה הרוצה באמת והתמכרות אמיתית להרעיון אנו מוצאים רק בקרב הארגוניויות השתים האלה. המורחיים האמתים וכן פועלי ציון האמתים בכאם לעבד את עבודת הציונות הם באותה שעה כעומדים על נפשם ובל קרבן לא ייקר להם. צרכים ותביעות היסתוריות דוחים אותם אל העבודה ולא יתנו להם מנוח. ה"אני" שלהם מכה אותם ואומר להם עשו! רק בקרב האורגוניויות האלה אנו מוצאים אנשים המסורים להציונות לא כאל איריאל עומד מהוצה להם, כי אם כאל דבר שהוא נפשם ובשרם. רק בקרב האורגוניויות האלה הננו מוצאים את האינציאטיבא העצמית והעבודה העצמית בלי התערורות מצד ההנהגה הראשית — מפני שהציונות איננה אצלם חלק מנשמתם לבד, כי אם נשמתם כלה. רק בקרב האורגוניויות השתים האלה אנו מוצאים את אותה הקנאה, את אותה ההתחרות על שדה העבודה וההעברה על האחרים, את אותה שלהבת המלחמה ואתה קרחת הנצחון, הנחוצות כל כך לרעיון גדול ונשא, למען אשר יתגלם כחיים ויצא אל הפועל. אבל אצל הציונים האחרים אין אנו רואים כדבר הזה מפני שהמה טרם הספיקו לעשות את הציונות לדבר שב"אני" וממילא יבלו ויפלו האנשים האלה וזכר לא יהיה לעבודתם. ומי יודע כמה טובה הרבה אבדנו בזה שלא העמרנו מראש את הציונות על יסוד של ה"אני" ולא נתנו אל לב לכונן את מהנה הציונים מהנות, מהנות, שלכל אחת מהן תהיה שיטה שלמה ומפורטה בכל בנויה על כל אותם הדברים הנערצים בעיניה זה שנות אלפים ואשר כבדם לעקר הרים. אנהנו לא השתדלנו לחבר לנו ציונות, ששאלתה תהיה בעדנו לשאלת החיים והמות, לה"אני" שלנו, אם החמרי או הרוחני, ונתן לחברינו ציונות קלה ורופפת, ציונות שעשונית, ציונות של אנכ אורחא ויצא לנו מה שיצא. והכל בשביל שהקרבנו יותר מדאי להשלים המדימה ונבא ונערכב את התחומים ונכלבל את המפלגות, שהתפתחו במרוצת אלפים בשנים. אנהנו כמו ירינו קפהנו את מעשינו והננו רואים את הגמול. הציונות היתה לקנין אנשים מספר וגם המה לא ככל לב דבקו בה. ההסתדרות פורחת באויר, האגודות נובלות כקקיון של יונה. העבודה מעשה מכונה ובכל מקום מורגש רפיון, לאות והסר התמכרות. הכל יגע, מעושה ופעוט ועיני המורשים והועדים רואות וכלות! וכאמת כמה יוכלו להועיל, אם עליהם לפעול על יסודות שונים וסותרים זה

את זה כל כך ואיך יוכלו המורשה או הועד לרכוש חברים חדשים, אם הוא בא להפיץ את הציונות בקרב יהודים חסידים וחרדים והוא נודע בשערים לעובר בגלוי על כל חקי הדת או מורשה מן הרבנים והחרדים הבא לעבד בקרב אגודות הבנויות על האיריאלים הסוציאליים? ומה הפלא אפוא אם ירדי המורשים והועדים אינן עושות תושיה?! ולא עוד אלא שהם אנוסים לפעמים לעכב בעד עבודתה של מפלגה זו או אחרת, שבאמת יכולה היתה להביא רב טובה וזכרה, כדי שלא תבאנה המפלגות האחרות עמו במשפט. ונמצא המורשה או הועד לא אך איננו מסייע לתגברת העבודה ולהפצת הרעיון, כי-אם עודנו מעכב בעד ההפץ-לעבודה, שהתעורר פה ושם והוא גורם להתבוצותה של הציונות בפנתה הקטנה ולא יתן לה לצאת ההוצה ולהראות מפעלה. — עשירה היא תנועתנו במקרים כאלה ומי לא ידעם! ? ואם אמר יאמר איש לדרש מאת האגודות ומאת המורשים, כי יתנו לכל מפלגה ומפלגה לעבד בכל רוחה באין מפריע שומע לא יהיה לו. כי כל כמה אשר הציונים מעורכים יחד הרי כלם אחרים איש בעד דעתו והאחד ישא ויטבל את הטאת השני ואי אפשר לזאת, כמובן, לדרוש מאת החרדים למשל, כי יביטו בקר רוח אל אשר יעשו פועלי ציון או להיפך. והאחריות הכללית המוטלת על הציונים לרגלי היותם מעורכים יחדו מניחה מכשולים על דרך התפשטות הציונות בקרב המפלגות השניות. כי מכיון שמעשי המפלגה האחת נזקפים על השבונה של המפלגה האחרת, הרי בהכרח שתהא נעשית בעיני חברות לאהרת ולא ידעו אותה לאמתתה. לכן אין החרדים חפצים להספח להמזרחי ואין הפועלים רוצים לתת יד לפועלי-ציון, מפני ששני אלה מקבלים בעיני חברות צורה אחרת לגמרי מזו שלהם, הודות להאחריות שאיש ואיש מהם נושא כעד דעותיו ומעשיו של השני.

אם המניסטריום יתן כדעת עצמו את הסכום, שנתן בשנה שעברה, כאלו לא היתה למועצת הממלכה כל דעה בענין רב הערך הזה. סבת הדבר היא המשכר באינגריא. כי באונגריא הממשלה מכרחת לתת מרעה עצמה, "לפי שעה" את הסכום שנהנה בשנה שעברה, כי הפרלמנט סגור. לכן גם על אוסטריא לתת רק "לפי שעה" כמו בתור הלואה, עד שיוכלו שני הפר-למנטים לשאת ולתת בדבר ואין על הפרלמנט לקבל על עצמו כחובה לתת את הסכום הדרוש במרם ידע איך יגמר הסכסוך באונגריא. — עד כה עבדה הממשלה, עבדה גם מועצת הממלכה בהשקט וכמה את צרכי הממלכה. עתה הגיעו למכשל. המניסטר לחנוך הארמל הכטיח גם לסלכנים בררוס אוסטריא כי יכונן להם בית מדרש גבוה לתורה המשפטים, בלאיבאך בירת קראין. על זה יצעקו האשכנזים חסס המה בכר גמרו את חצי עבודתם לגרמן את הסלוב-נים ועתה — אוניברסיטה סלובנית.

אונגריא. מלבד כל מפלגות מועצת הממלכה הביע גם בית האצילים את א-אמונהו בממשלה החדשה. המניסטריום בקש מאת הקיסר לפטרו מכנו והקיסר מאן. ובכל הארץ חדלו לשלם את המסים ושירי הפלכים התפטרו כלם מכנס. בית המושל אובר עצונה. יש אומרים, כי הקיסר בעצמו נוטה לבטל דעתו ולעשות שרום עם האפוזיציא. גם כאשר יצטרך לעשות כל דציונס. הצעה מהפשטת, כי הפרלמנט האונגרי יבא בדברים עם הפרלמנט האוסטריא. לנסות פשר בדרך הזה. בכל אופן ימי המניסטריום צעיע-ווארי ספורים. מניסטריום מתיך הפרלמנט ממפלת האופוזיציא עתיד לקום בקרוב ולו יבטיח הקיסר את רצונו לעשות את חפץ המאריארים גם בצבא, אם רק ישונו סדרי הממלכה על מכונם.

המרידה ברוסיא. המלחמה בלארו עורה על כל בחינות העם עד כה להתקיים נגר לחציהם. שם היתה מלחמה ממש בחיל רוסיא הזר החונה בפולין. רוסיא נוכחה עתה, כי לא דבר נקד הוא למשול ימים רבים על עם זר לרע לו ולדרוש ממנו הכנעה שלמה ונשיאת העול הכבד בדומיה. יש רואים במלחמה הזאת ראשית הקין לשלמון הרוסים בארצות נכר. גם בארמניא לא כלה עוד המרחמה בין המיטרים והארמנים. המיטרים עורכים בכל יום זכח בנוצרים החת חסות הממשלה הנוצרית. השדות נשמו, כתי המסחר נבוז, הבמות הנוצרות נשדו, הפסילים נשברו ונוצרים נמולו כעל כרחם, לעשותם למחמדים. — בווארשא הרגו הפועלים שומר בחוץ. על שר הפוליציא סובולכסקי ירו ויהמיואו את המטרה. — במוצאי שבת היתה מלחמה בווארשא בין פועלים וזנדרמים. נפצעים נפלו משני הצדדים. — בטשענסטוחוב השלכה בוסבה.

עוד ברירה אחת יש לו — ללכת לבית-המדרש. בצר לו פונה היהודי לבית ד'. ובכן תועה הוא והולך ברחובות עקלקלות, למען יגיע אל בית-המדרש. הפנסים המאירים כמו שוחקים על מכונתו וחפצים למסרו אל נישרי קרתא, והכככים, הוי, מי יבין שפת העדים הדוממים? —

למן הכקור יושב הוא לו בזוית בית-התהנה של מסלת הכרול. לפעמים הוא קם מן זויתו מתוך שעמוס, לוקח תרמילו תחת זרועו, ותועה לארך רחוב התאים. מרגע לרגע מתגלה עולם חדש לעיניו. אורחים יוצאים ונכנסים כפלגי מים כשאונם והמונם. פרצופים שונים, מלבושים שונים ובעלי מעמדות שונים. בבקר קדם לבא. דומם ישב לו כפנה רחוקה, ורק לעתים תכופות קם ממושבו וישאל את אחד הנוסעים: לאן הולך עתה המסע? פעמים אחרות שמע, כי הולך הוא לקראת עירו, כפעם בפעם שאל כמה מחיר כרטיס, וישב לספור את פרוטותיו, ויהאנה חרישית. רק עשר פרוטות הסרות לו, אבל מאין יקחן? —

השוטרים הסיככים נגשים אל פנתו. הוא חרד למראם. "זשידק, מדוע אתה יושב פה?" "זשידק התקש ללספם את הנוסעים?" "התקש לפישוט יד לנרכות בין האורחים?" כה סררוהו הליפות במשך

ענינים מדינים.

אוסטריא. באוסטריא הגיע הדבר לירי "היכא תמצא". הפרלמנט על מכוננו, הכל מהנהג כהונן, אין פרץ ואין צוחה, ובכל זאת לא יקבע הפרלמנט את חלק ההוצאות הכלליות, אשר על אוסטריא לתת לצרכי הממשלה הכללית של אוסטריא ואונגריא, כי

"מה הטאתי?" גונח שמואל בחדרה מן הסלמול. "הנך אורב לעברי אורת, מכיר אני את הצפרים!" "אנכי-גנב?" "התפרץ מפי הנער בכעס ברפות ממנו יד השוטר, ובקצף אין אונם כרח כחיה נרדפת מן הציד. כבר הוביחו לו באגרוף, שבכרך גרול דכל מהנהג באופן אחר, הכל הולך, שוטף, אין רשות לעמוד במקום אחר! ובכן החל להעות ברחובות. יהודי קטן סוכל גלוה. מראשית צאתו לדרך במרחב העולם רודפים ומגרשים אותו ממקום למקום. כמעט שכה משרת בואו, לולא הרעב, אשר החל להציק לו. זה האחרון הכזירהו, בי ימים רכים התעתר ליום זה, ועליו איפא לעשות מה. כה לבש עוז, לרפוק על דלתות בתי המלאכה והמסחר ולבקש עבודה.

השעה מאוחרת בנשף. הפנסים מפיצים אור-השמל, דגל האדם תבלה מן השוק לאט לאט, הרהובות שתרוקנים, התריסין והדלתות חורגים במסגרותם, אף המרמוואי עמד מנסוע. הכל שותק, הכל ענום; ונראים מלמעלה אורות וזועים, כככים מהנוצצים מביטים בעיני-הכלת-ילדות ותמהון על ענק-העיר העמוף בערפל. היודעים הככבים כמה כחות שם עמלים ועובדים, מתיגעים ומתלכטים, ולהם הלילה והתנומה טרפא והרוש-אונים? או אולי ככבו של שטואל נבט לארץ ומלוח אותו, הסוכב בנשף ברחוב מכלי לישן באיוו

אכסניא? כצל הוא תועה בצדי הדרך, מתאמץ ומתחכם להתחבא מאימת השוטרים הסובבים. כלילה הראשון והשני לבואו סר לבית-מלון ממדרגה נמוכה ויישן בזול, במחיר עשרים פרוטה הלילה. במשך הימים סבב בכל התניות, אולי יש מקום לשרת. לשוא! אין מקום פנוי בעבורו. דפק על דלתות בעלי-המלאכה והחרשת — אין נצרך לו. להתלמד ולהתרגל יש שחפצים לקחתו, אבל על מנת שלא להאכילו ולהיזנו, מתקנא הוא בנערים המאושרים החם המשרתים בחניות או העובדים בכתי-המלאכה. הם עוברים, אוכלים ולומדים אומנות. אמנם היתה לו תקוה להסתפח בתור עוזר לבית-מזיגה, אבל שם מכרח להיות "גוי" ולחלל את "השבת". עוד ינסה את מזלו ימים אחדים; אך רואה הוא, כי בקרוכ עליו יהיה לחזור לביתו. מאין יקח הוצאת הדרך כחזרה, אם לא יקמץ בהוצאה? כזה הראה בקיאות נפלאה. במחיר המש פרוטות התפרנס יום תמים. אך השינה הארורה! אם ישכב בהוץ הנרשהו הפוליציה כחרון-אף, הוי, גם לשכב על אבנים קרות אינם נוהגים אכירי-הלב, גם לחבק את האדמה אין רשות! — אומרים לו, כי בימים הקודמים יכול היה איש עני לישון במחיר המש פרוטות על הרצפה בבתי המזיגה הנמוכים, במרם התחילה הפוליציה להשגיח ולברוק עד כי כמל המנהג הזה. אבל עכשו...

על המצפה

הזבח בלאדו.

חרב בני חמיל רותה בדם. החיה הפראית הצפונית טעמה דם אדם ואיננה יודעה עוד שבעה. מה שנבצר מאת הקוזק לעשות בשדה המלחמה עשה בחוצות לאדו, דם מאות אנשים מגר לארץ. עיר חרשת, רוכלת העמים הפך לבית מטבחים גדול ואנשים, אשר בעמל ידיהם הרבו את עשר הארץ ויעשירו את קופת ממשלת הזדון, עשה כצאן טבחה. וההרוגים — אחינו, עצמנו ובשרנו, יהודים, שהם הראשונים לסכול מכל פורענות הבאה לעולם, הנם הראשונים למכח גם במריה הגדולה בממשלת הרשעה. שלש מאות ארבעים לארז במרידה, שהחוללה שם בשבוע שעבר, מלבד הרבה מאות נפצעים, שגם מהם ימותו או מהו רבים. והכל לכבוד האנוש החלש הקטן בדעת וברוח, הרוצה למשול יחידי ולהכריע עמים תחתיו. אבל לא נאמרה עור המלה האחרונה במעשים הנעשים בממלכה הצפונית. הדם השפוך מרתח, רגז ומרגזו. הרב הנקי הנבהם על כסא הזדון לא ישקוט עד יהפכה ויהרסו ולא ישאר ממנו זכר, כמו שנחפזו כל בסאות העריצים הקדמונים והאחרונים. ברית ברונה לממלכה חטאה בזאת, שלא תאריך ימים והרשעה הזאת כבר האריבה ימים יותר מדי. כבר הקיצו מרעישיה, כבר יצאו חרשי המשחיה. והעם הנפלא מקצה המזרח הראה לכל העמים, בי אין הענק אמיץ כל כך, כמו שרמו הכל עד בה, כי רגלי חרם לענק הזה ואם אך יתאמצו רבים לנוע אותו ממקומו יפול ולא יוסף קום. והמניעים כבר החלו להתאמץ. הנה יניעו, הנה ירגיזו. מבית ומחוץ כבר הוכה מכות רבות, אשר לא במהרה תרפאנה. עוד חסרים כחות מרעישים, אך הכחות ירכו מיום ליום וגם הענק בעצמו יעזר לא מעט את מרגיזיו, בהקשותו לבני להטיב את מעשיו ובהרבותו בכל יום את תועבותיו, להעלות חמה ולעורר תאות נקם. אולי עוד מעט ואין רשע. עת המעבר עתה ברוסיה, העשירה במקרים נוראים, בשוד וברצח, בשבר סוציאלי, ברעב, באימת מות המיריה, בשכול ואלמן. ובכל השפטים הרעים, הבאים על כל ממלכה בעת עברה בסערה אל תקופה אחרת חרשה, יסבלו יותר מכל — היהודים, הנכונים תמיד לצלע ושהם תמיד הראשונים לבל פגע ונגע הבאים בארץ. וכן היו יהודים השה לעולה גם בזכח הנורא, שהיה בלאדו בשבוע שעבר, אף שעלינו להודות, כי צעירי היהודים שם מרבים יותר מדי להשליך נפשם מנגד בשביל חרות רוסיה. הם נכנסים בעבי הקורה ומי יודע אם ממשלה אחרת תביר להם זאת לטובה. גודע רק, כי הממשלה הנכחית הנקם בכל העם היהודי בגללם. — על אדות הזבח מודיעים מלאדו: ביום א' שעבר בחג הרוסי נקהלו המון פועלים מחוץ לעיר. בשוכם העירה נשאו כדרבם דגלים אדומים וישירו שירי מרד. חיל צבא פגע בהם ויור עליהם; עשרה פועלים, כפי הנראה יהודים, נפלו חללים. לקבורת החללים נאספו ביום ג' רבבות אנשים והיו מלחמה קשה בין הצבא וכין הפועלים והמלחמה התחדשה בכל יום. חללי הפועלים התגוללו בכל חוצות קריה. ומן הגנות, מן החלונות ומן שערי הכתים ירו הפועלים על הצבא וגם בהם נפלו חללים. הפועלים בנו דיק בכל השוקים ומאחרי הדיק נלחמו מלחמת יאוש בצבא. לאיזו בתים נכנסו קוזקים ויהרגו את כל יושביהם, גם על נשים וילדים לא חסו. ילדים נדקרים נשאו הקוזקים בחניתותיהם, להפיל חתיתם על העיר. בכזה שלחו הקוזקים ידיהם. גם אנשים, שאינם פועלים בלל, הרגו ויבזו, אך גם הפועלים הראו גבורות. נערה קטנה הרגה פקיד צבא. בליל ו' נמשכה המלחמה כל הלילה. אז נהרג מצביא הונדרמיא. ביום ו' שרפו הפועלים את כל בתי מסכנות ה"ש של מונפול-הממשלה, אחרי הצהרים התגברה המלחמה. כל הפועלים יצאו חוצץ מווינים, את המחוזות האיומים אין להאר בדברים. ברנעים אחדים נסו אלפי הרוגים

רבים נפצעו. בפלכים אחדים התקוממו האכרים נגד קעלי האחוזות. היהורים כבל מקום בסכנה. — בלאדו נמשכה המלחמה גם בשבוע הזה. בומבה השלכה אל גרוד קוזקים. ארבעה אנשים מהם ועשרים סוסים נהרגו, ט"ז נפצעו קשה ורבים נפצעו פצעים קלים. מלחמות בכדונים ובקנה רובה מהחוללות בכמה רחובות. הקוזקים נעשו לסטים פשוטים, מהנפלים הם על אנשים, מכים או הורגים אותם ולוקחים ממונם, את הנפצעים והנהרגים ינצלו. גרוד אחר מיתר החיל לא אבה לירות על ההמון. גם בווארשא מהנפלים קוזקים על יהודים, הורגים אותם ולוקחים כל מה שנמצא אהם. — גם בטשענסטוחוב היה מלחמה בכדה. מאות הרוגים נפלו. פועלי כל רוסיה שובתים. אבל רוח המרידה הקף עתה גם את גדולי העם הרוסי ברוסיה עצמה. מחשבות קשר המלאנה עתה כל שרי העם וחכמיו ואם אך יצלה כירם למשוך אליהם חלק מחיל הצבא, מיר הקים המרידה הכללית, להוריד את הצאר מעד כסאו ולעשות קץ לזרון. הבטח הכטיח הצאר למלאכי הזכסמבות והערים, בי גמר בהחלט לתת קונסטיטוציא לעם ואיש לא ימנענו מזה. ממחרת אסרה הממשלה על העתונים להוריע רבר מדברי הקיסר ולבלתי בתוב מאומה על ארות הקונסטיטוציא ועל זה בא הבאור, בי קצת העתונים בקשו להודיך שולל את העם, כי כונת הקיסר היא על קונסטיטוציא גמורה, כמו בכל ארצות אירופה, בעוד שבאמה כונתו רק על אספת נבחרת העם להועץ, אבל לא להשהה בהנהגת המרינה ולחנות דעה לממשלה. בעלי הריאקציא הפרו איפא את כחשבת הצאר, כמעשה המיר. באופן הזה הלא אין הצאר מושל, כי אם איזו נסיכים חשבים וחצרונים, שאין עליהם כל אחריות. ממשלה בזאת נחוץ לבער ובה אין עוד כל חלוקי דעות ברוסיה. הכל מצפים רק לשעת הכשר. הכונה הקשר כבר קבועה ועומדה כמסקוא. חסר עוד לרכוש גנרלים אחרים אל הקשר. גדולי מוסקוא מקיים, כי הצבא יהיה אהם.

מרידה בפורטוגל. ממשלת פורטוגל שמה מס חדש על פרי האדמה ותשלח פקידים מיוחדים לגבות את המס החדש. והעם מסרב לקבל עליו את העול החדש ויגמרו כל עובדי האדמה פה אחד לגרש את הפקידים. הממשלה שלחה אנשי צבא, לעזר את גובי המס ובל העם הזדון בכלי נשק ויכו אותו הגוברים והם נכונים להלחם בחיל הצבא. המצב מעורר פחד. **המלחמה.** מן המלחמה אין חרשות נכבדות. הרוסים הוכו בתגרות קטנות. ממשלת יפן ורוסיה הודיעו את ממשלת אמריקה, כי בראשית [חדש או-גוסט] יגיעו ציריהן לאמריקה, לדון על דבר השלום.

כל היום. מרוע הוא יושב פה! וכי ברצונו הוא עושה כך? ללמסם אנשים! האין זו חובא ואטלולא? לפשוט יד? ... אמנם חסרים לו עשר פרושות... אבל, הוא, שמואל בן משה יבקש נדבה? זהו כבוד אבא? ובל הרם שבאבריו התנעש ויתרגש. —

השעה מאוחרת בלילה. עוד מסע אחד ילך לקראת עירו — והוא יושב כאסיר. טוב, הוא ישאר הלילה, לא יאכל מאומה, ואולי יקרה ממחרת אחר טכני עירו, ואצלו ילוח עשר הפרושות. אבל השינה הארורה! האם יתנו לו השוטרים לשבת הלאה בקצה הספסל ולנום מעט? הוי, מה נעימה השינה, כשנגשת האם ומכסה בגלומה! —

בשרו נעשה חרודין מאימת בעלי החרב העקום ומצטיירים לעיניו השוטרים כמלאכי גהינם, שאינם נוהגים למשועבדיהם לנוח רגע. האבזורים האלה רודפים ומשוים את האדם לחיה רעה, שמגרשים אותה מן הישוב למרביות.

אימתו מתגברת, בחילתו ונעל נפשו לכרך הגדול מהרבים, ונענועיו לשוב הביתה הולכים ורכים. במצב נפש נרגש בזאת הושיט יד לעזרה. פניו האדימו בנגה אש לוהטת מרגשי הכושה, הפרושות צרבו כאש שלהבת את ידו, ומחרה ערכב אותם ביחד עם כספו וימסרם ליד הסוכן — מחיר ברטים לביתו. — — — **ראובן פאהן.**

ונפצעים את מרצפות החוצות. כלי מלחמה היו במבות, אבני המדרבות, לבני הקירות וגם נשק-אש, שלקחו מדי חללי הצבא. כל שערי הכתים והחצרות מלאו דם. אנשי הצבא מהרו לקבור את החללים בו ביום. רבים מפקידי הצבא נהרגו. כל המשא ומתן בעיר חדל, אין חנות פתוחה, אין מרכבה, הטראמוואי עמד מלכת, חוטי הטלגרף והטלפון נתקו. מספר כל הנהרגים מצד הפועלים 561 ובהם 348 יהודים, מלבד נפצעים ובעלי מומים.

סוציאליסטינו והגלאם נאראדו.

כבר בימי הכחירות למועצת העיר בקראקא נגלה היחס הכלתי טכני ההלוי באייר, אשר בין המפלגות הפוליטיות בקראקא. היהירים החררים והחסירים מהחברים לסוציאליסטים ולמהבוללים קיצונים, המקדישים ימיהם לעבודה בטול היהדות, ויהודים נאורים מתחברים לקונזרוואטיבים. וכל היחס ההפוך המשינה הזה קם בהרמית הסוציאליסטים המעבירים קול כל הימים, כי הקונזרוואטיבים הפולנים בקראקא אנטיסמיטים הם, כמו שנודע ומוסכם באוסטריא. ויהודי קראקא, כמו שיבין גם העומד מרחוק, אין כחם גדול בפוליטיקה. אינם יורעים, כי בפוליטיקה אין הולכים בתר שמא אלא בתר מעמא. יחס המפלגות ליהודים שונה בארצות שונות. אב באוסטריא האשכנזית ובצרפת הקונזרוואטיבים הם שונאי ישראל (לזה ישנן סבות מוכנות) והבלרלים מגיני ישראל, הנה באנגליא וברומניא החפך: הבלרלים הם שונאי ישראל יותר מן הקונזרוואטיבים. הדמוקרטים בכל הארצות היו אמנם לפנים בעלי דעות חפשיות וירירים ליהודים, כאשר היו היהודים השפלים והמדוכאים בכל עמי הארץ. אבל בדרונה אין שונאי ישראל באירופה בהרמוקרטים, והנוצרים הסוציאליים בוויין, מפלגת העם באונגריא ומפלגת העם בגליציא וויכחו, כלם רמוקרטים ואנטיסמיטים גם יחד! רק סוציאליסטי קראקא נכליהם ותרמיהם וחסידיו קראקא בתמימותם מחליפים סוציאליסטים ברמוקרטים וצא לנו הברית המשונה: חסידים בצד רמוקרטים וסוציאליסטים עובדי ישראל, ויהודים נאורים בצד קונזרוואטיבים. ושיכחים הם יהודינו, כי הדמוקרטים בגליציא הם בעלי הפרעות בגליציא המערבית, בעלי ה"קולקא ראלניטשא" ועתונים אנטיסמיטים. מי הם האנטיסמיטים ומי ידידי היהודים ראינו בשבוע הזה בקראקא באופן מבהיל, אשר על ידו אולי נוכל לקוות, כי יפקחו יהודי קראקא את עיניהם, לראות במי בטחו ואת מי שמו לכאי כחם במועצת העיר, ויתחילו להתאמץ לצאת מן הפח, שיקשו להם שונאינו וכוגרינו הסוציאליסטים. ביום ד' שבוע זה היתה בהיכל מועצת העיר בקראקא בחירת שני משנים לראש האזרחים. מאתמול כבר הדבקו מודעות בחוצות קריה: קול קורא מחירד לב — קראקא נהפכה! הצילו אזרחים נוצרים אוהבי העם את עירנו, כי אסון נורא ואיום מחרף עליה, חוסר, פולנים נוצרים! הצילו את עירנו מכליון חרוץ! ראש האזרחים זומם, להציע לבחור באיש יהודי למשנה לו. התחברו נוצרים באיש אחד והפרו את מהשבתו הרעה. על החתום באה מערכת ה"גלאם נאראדו". סוף הדבר היה, כי הנוצרים הקונזרוואטיבים בחרו ביהודי והדמוקרטים עם דקטורינו היהודים, מלכחי פינחא של דאשינסקי, חמלו על קראקא הצפויה להפך ולרדת שחת ויעשו ככל אשר צוה ה"גלאם נאראדו". למשנה ראשון נבחר המשנה הקודם חילינסקי נגד קנרדטס של הדמוקרטים ציר ועד המדינה ראטער. למשנה שני נבחר ע"פ כקשת ראש האזרחים, (שדרש על זה בלשבת הקונ-זרוואטיבים) הארכיבטקט היהודי יוסף סארי, יועץ-הכנין הראשי של העיר. ויועצי העדה הדמוקרטים והיהודים הנלויים להם מסרו פתקאות ריקות, כי חרה להם על מפלת ראטער הנוצרי. ה' סארי נשבע כספר תנ"ך עברי, שהביאו לו. והגנו מכרכים אותו ואת עירנו. זוהי הפעם הראשונה, שנבחר יהודי אל הפרוידים של העיר קראקא ולא ע"פ דרישת הדמוקרטים, שהבטיחו לדרוש זכות היהודים ולא ע"פ חפץ יועצי העדה הדקטורים היהודים, שמסרו חסידיו והמוננו את נפשם עליהם, — המה התמכרו אל ה"גלאם

לכה בהמנים, שנתן לה לקרוא, הנערה התרגלה לבלות בביתו כמה שעות ביום ולפני שבועות אחרים נודע, כי ש' אנס את הנערה, אביה הניש משפמי לכ"ד לענשים ומיר הובא ש' אל בית האסורים. בחקירה וררישה מען, כי קרש את הנערה כדת ישראל. בשבת שעברה נגמר דינו לחמש שנים מאסר קשה.

ניעמירוב. כיום ה' שבוע שעבר הקך בן רצען אחד מעיר ראווה-זוסקא אל הכמה הקתולית להמיר דתו. כיום ו' עש"ק נודע בעיר, שכן הרצען בכמה. וילכו ששה וששלים יהודים, להוציא את הנער בחוקה. והנער ראה, כי יהודים הולכים אליו סגר הדלת אחריו וילאו היהודים לשבור הדלת וכראותם כי לשוא עמלם הלכו לביתם. בשבת שעבר הכאה פקודה לונדרמריא, לשום את ששה וששלים היהודים במשמר, כי שתיים רעות עשו, ראשית חתכו ראש מפסל, שעמד בפרוורד הכמה ושנית שברו החלונות וגם רמסו בנן של בית הנזירות. הונדרמרים הביאו שנים עשר יהודים אל בית הספר. ח"פ ב"ח.

פרעמישלאן. כהיום הרעה נצחו הציונים פה נצחון נמור בבחירות למיעוט הערה. בתחלה אמרו החסידים, להתחבר כאיש אחד ולבלתי תת לבחור אף ציוני אחד והודות לעמל נשיא עירנו ה פוסם ולד"ר ברבנן, שהתחבר אל הציונים, נתפרדה החבירה וכיום הכחירה נבחרו בין י"ח אנשים י"ב ציונים, כל קנרדימינו, איש לא נעדר.

מכתב מזולגריא.

פיליפפאל. חברה "מכבי" בעירנו מסדרת הכנות למסע, אשר תסע ימי שבועות בעיר ברגריא לתכלית אנימציא. הנחה השינוי 50% מהמחיר הקצוב ממסלת המדינה, 35% ממסלת הבארון הירש וזל, כעזרם ערים יצחקו מצחקים שונים והמיוז על נחיצות הלוח עצמות ותועלתו לבריאות גוף האדם, לעורר בזה את דעת החמין העברי, שישתדל בכל מקום מושבו, ליסד חברות באה ולחנך את בני הדרך הכא חנוך גופנו כריא.

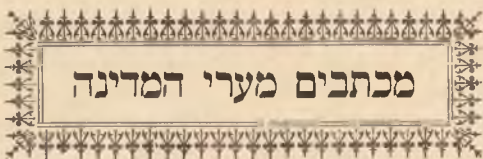
משיגים כתי-ספר של ה"אליאנס" מה סילבין בנידיקט בא לעירנו בשבוע שעבר להקים את השרום בין האליאנס וקהלתנו. כי רוב התנגע ביניהן להגלי בתי-הספר אשר בעירנו. בהמשך דברו לשמעו גם שני המשפטים האלה המכאיבים את לב כל עברי, אשר אהבת עמו ננעם לנפשו. אנחנו, אס"ר א' איננו מכירים כל לאימיות עברית, ב' תמימות יתרה היא לבלות את העת לריק ללמד את בנינו וביחיד את בנותינו את השפה העברית. כשמע ועד בית הספר את דבריו ענו לו: אנחנו נחזיק בהחלפתנו ככל הקף ונעמוד על דעתנו מכבר, להעלות את שעות הוראת הלמוד העברית והחניך הלאומי מעל כל הלמודים, ע"כ לא יכלו להתפשר ויפרדו כשלוים. הודות למר ומרת צמח, מנהלי בתי-ספר "האליאנס", אשר כלכלו את דבריהם בזהירות יתרה, לבל התפרץ פוריות. — האליאנס לא התמך מהיום הזה והלאה את בתי הספר אשר בעירנו.

מכתב מערב הדרומית.

יהודים בעדן ובתימן ומנהגיהם. — הפימן המקובל ה' שלוש שבתי. — היהודים בכלל באין ובכלל אלביצא. — המדידה בתימן. — שרירי שבטי ישראל בערב. — שרירי עשרת השבטים באפגניסאן ובקאשמיר. — מנהגם ושמותיהם.

עדן. בעירנו, שהיא מושבה אנגלית בערב הדרומית, ישנה לערך ארץ בתי-אבות מאנשי המקום ומערי תימן הקרובות, שהתישבו פה. בראשם עומד נשיא, הג' מר בנין מנחם משא הוא ואחיו. על פיו נחתכים כל עניני העדה. ויש לו מהלכים עם הממשלה וזו האחרונה אינה מתערבת בעניני היהודים ואינה עושה להם דבר נגד דהם, אין לה עמהם רק עניני הקרקעות והמסים. שאר דיני ישראל נחתכים על פי הכד"ץ. שליחי רועי ישראל ובראשם אב"ד מורנו יצחק הכהן, שני לו מורנו יעקב עיבד משה והג' מורנו בנין מורי מעדיא. כל המורד בדיונים ההם מונעים ממנו מילה וחופה עד שיקבל עייו את הדין. היהודים פה מחזיקים עצמם לנולדים מומן הכית הראשון, אך אין להם יחס משפחה, לדעת מאיזה שבט הם, מנהגי תפלותיהם הם מפסקי מרן והרמב"ם ז"ל. ויש מנהגים להם גם כפוסק יחיד ואינם זזים מהם. יום שאין בו תחנון, למשל, אין אומרים בו תנו רבנן ולא פטום הקמית, מלבד הפוסקים. בימי אלול ותשרי עד סוף חג הסוכות נוסחות התחינות והתפלות

מעטו צירי גליציא, ולמען הפר את שמת הלאומות שכציונות. נמנו ונמרו, לכטל את התקנה, שאסור לציוני להיות חבר להסתדרות אחרת של עמים אחרים או המתנגדת לציונות. מעתה אפשר יהיה לציונים להיות גם חבריהם של קלופץ או של שאנרד, כציוני אונגריא ידועים המדמים, כי אפשר להיות גם ציוני ומאדיארי כאחד. החוכה על ציוני גליציא להבדל לגמרי מן ההסתדרות האוסטרית הכללית ולהסתדר יחד ע"פ לאומות ישראל. לא נתן לציוני המערב, החוקים מן היהדות, להשתרר עלינו.

קראקא. בישיבה האחרונה כחדר הקהל התעוררה שאלת הרבנות ע"י הפרנסים ה' אברהם דייטשער וה' שמואל לאנדא. הם שאלו מדוע השמיט הנהגת הקהלה את דבר מנוי רב אב"ד עד אין קץ והדבר נחוי. וכבר הנישו ק"ג בע"כ חשבים בקשה על זה. הדבר נדחה ע"פ דצעת ד"ר פישלער כמענה כי אין זה בסדר היום, ואנו עומדים ומתפללים על המתנות היתרה של מנהלי קהלתנו בשאלה הנחוצה הזאת, כאלו לא היה חסרון רב מרגש ככל פנות שאנו פונים. ככל עת התעוררה שאלות בעניני הדת, שקא תוכלנה להפתר רק ע"י רב ראשי, שהדרו על פני כל העדה. הלא גם לקהלת הנאורים יש רב המקבל שברו מקופה הקהל ומרוע נגרע אנחנו הארתודקסים, הנושאים בעול רוב הכנסות הקהל? הלא יש לנו הצדקה לדרוש, שינתן לנו את אשר לנו. נפלא הדבר שנשיא הקהלה החדש, ד"ר מיללעם העמל לתקן כמה פרצות ולהנהיג סדרים חדשים בקהלה, כמו למשל כבית המטבחים ובבית"ה הישן, שהיה מחולל — גם הוא מחשה בשאלת הרבנות. יעוד יותר עלינו להתפלא על הפרנסים הארתודקסים, אשר להם נוגע הדבר ביותר ועליהם היה לתמוך בירי המעוררים בדבר הזה ולהראות פה את השפעתם, לעשות את הדבר בזריזות ושלא לדחותו לזמן אחר ולהיות בסא הרבנות עיוב ושמש. הן ככל אופן ההכנות לקבלת רב תבלענה זמן רב ובכן כאה העת לעשות את ההחלטה ולהתכונן בדבר רב הערך הזה. נחוי למנות רב, שיהיה האומן-רישט שלו מוסכמת מכל מפלגות הקהלה, רב נאון מפרסם היודע את דורו ואת הידיעות החול הנחוצות, שיכיר את ערך המשרה הנכונה עם כל האחריות הקשורה בה, אמנם קשה למצוא איש כזה, שתהייה בו כל המעלות הדרושות ושיהיה רצוי לכל המפלגות, אך יגעת ומצאת האמין. עוד לא אלמן ישראל מרבנים הראויים לעמד בראש קהלה גדולה. נחוי רק לגרש מקרב היחידים את המשפטים הקדומים והאינפרסים העצמים ואז לא יכבד הדבר לתקן את המכשולים ולבא לירי דעה אחת. בכל אופן נחוי לעשות ולבלתי השמט את הדבר, פן יחלש ברבות הימים החפץ למלא את החסרון. אם יסבינו אנשי הקהלה בלי רב, אז לא יהיה החסרון מורגש עוד. נקוה כי בישיבה הכאה ידברו על הענין הזה בשום לב וכפרט ארחי שבכר החלמ בישיבת הועד לעניני הדת להציע הדבר לפני הפלענום.

ברואסמעק. (עלילה שוא) בכפר זאווארקא הלך הרועה של חוכר אדמה אנימיסמיט לקחת שחת לכהמות ושביב יצאה ממקטרתו אשר בפיו וכל הגרן היה למאכלת אש. בזה השתמש החוכר להעליל על שכניו היהודי שאנוועמעק, כי הוא הסית את הרועה להבעיר את התבערה. היהודי עם הרועה לוקחו אל המשמר. כבית הדין מען הרועה בפירושו, כי שאנוועמעק הסית אותו. כאשר עמד שנית לפני השופט שם ה' דסן כפיו, להודות ברמעה על לחיו, כי היהודי חף כפשע. שלשה שבועות ישב היהודי במשמר. כסוף נוכח הקמניור, כי עלילת שוא היא ויצו לשלח את היהודי לחרות ופני אויבינו חפו. יוסף ליכט.

פרעמישלאן. ביום כ"ד לח'ז היה בעירנו משפט המשוור העממי הנודע ברך שאפ"ע, אשר עשה נבלה, לנכל שם משפחה הגונה. ברך שאפער הוא איש בנן חמשים שנה, רוק, שהוציא כמה ספדי שירים בזרגון (שהתפשטו מאד בגליציא ובאמריקה), כעברית, באשכנזית ובפולנית, לפעמים היה ברחן ובקביעות היה מורה שפות לנערים ולנערות בביתו. זה כמה פעמים עשה תועבות עם תלמידותיו ואנשי עירנו לא נהרו ממנו. באחרונה פרש רשתו על נערה. צעירה בת יהודי בעה"כ פשוט, המבקר בתב"ה"ם וימשך

גאראדו" — כי-אם ע"פ השתדלות ראש האזרחים פרופסור לע"א, שהוציאו עליו הסוציאליסטים רבה, כי אנימיסמיט הוא ויהודי קראקא האמינו וילברו במוקש, שהניחו הרמיקרטים והסוציאליסטים, אייבינו בנפש, לרגלם. מה יענו עתה על תוצאות הבחירה משבוע"ה הזה? האבים אנחנו מאד לדעת זאת.

לוקסום החדש.

כבר הרבו להוכיח את שובבות יהודי גליציא ואלהם, הרגילים לפזר כסף לריק וללא תועיל בעד מותרות בכנדים כהנשימים וככלי בית, כנסיו הארץ. כל אכיון ומסכן, מחוסר פרנסה ובל משלח-יד, יש לו בלי-בית ורהיטים יקרים, אשר ערכם יעלה למאות ר"כ ועדיו זהב ואבנים יקרות. ובלכת אשה יהודית בחוץ נקושמת מקרקדה עד כף רגלה ידמו יושבי הארץ, כי רכוש גדול לה של כמה אלפי כסף. על-כן אין פלא אם האנימיסמיסמוס ילך הלוך ונדול בגליציא מיום ליום וצלם היהודי נכזה ונמאם כנצר נתעב בעיני עס-הארץ, המחקקים שן, כראותם אותו מרחוק, אך לא זאת מטרתו כמאמרו זה, לדבר על לב יהודי גליציא, כי כבר כאה העת, שיכירו את הותם ואסונם. מטרתו בזה, להעיד על לוקסום חדש, שהתפשט זה עתה ועוד אפשר על נקלה, להמנע ממנו. בונתי על המלגרות של כרכה, שישלח איש איש לקרובו ולמכירו בחתונה ובכל שמחה, להעשיר את בית הרואה, בעוד שיכולים להדפיס כרכת מוז"מ בעהון עברי. ובשני מעמים טובה הכרכה כאופן הזה מלכרך ע"י חוט המלגראף, ראשיה, כי לא כל הרפשות נקראות לפני האזרחים — האוכלים ושיתים ומטיבים לבם וא גם פונים לרעה שמות המכרכים, בעוד שהכרכות הנדפסות בעהון עברי נקראות ככמה אלפים יהודים ושנית, את הרפשה יקראו אנשים אחרים ואחרי-כן יקרעו אותה, אבל כרכת מוז"מ בעהון יהודי תשאד לזכרון כמשפחה לימים רבים. ובאופן הזה יתמכו דרך אגב גם בעהונים היהודיים, שיהיה ביכולתם לבצר להם מעמד פיננצי חזק, לכטל את מנהג המלגרות בשמחות נחוי עתה מאד. כי כמצבנו הסוציאלי הרעוע בזמן הזה עלינו לשמור את סמונו, שלא ירד לטמיון באופן שלא יהנה יהודי ממנו. וכן הדבר גם ביהמנהג רב חדש כאיוו קהלה, ביום ההוא תעופנה המלגרות למאות ממכיריו ומכבדיו. האם לא טוב הוא שתחת המלגרות ידפיסו מכיריו את ברכותיהם בעהון עברי? האם לא ימצא הרב קורת רוח בזה יותר מאשר במלגרמה הכאה ונאכדה? גם בזה יאכל הלוקסום את שאר בני עמנו בלי חמלה ואין משים אל לבו איזה הדרך הטוב ואיוו המסלה המובילה אל המטרה הרצויה, שלא יצטרך לאכר כסף לריק ולהת פתחון פה לאנימיסמיטים, כי הלא ידע כל איש, כי תאות הלוקסום היא אחת מהארגומנטים החזקים שלהם. אקוה, כי הערתו זו תמצא מסלות בקרב יהודי גליציא וכל אשר כח לו להתגבר על הנטה לחקות מעשי אחרים, אם גם דעים הם, לא יכזבו כסף למלגרות של ברכה, כי-אם ירפסו ברכותיהם בעהון יהודי. מענדל קארפף.

גם אלה ציונים. לקוסה הלאומית נאספו באום-טריא בשנה הזאת י"ג אלף כתר (לעמת 3200 בשנה הסודמת). עשרת אלפים טאלה נקצבו בגליציא לכרה. שטלים נקצבו באוסטריא 5059 וטאלה 4373 מגליציא לכרה. ובכל זאת יחסצו הציונים במערב אוסטריא, להכביד אכסם על ציוני גליציא ולהטיל עליהם את דעתם בעל כרחם. ציוני המערב רוצים להנהיג מין חרות בהסתדרות הציונות, אשר על סיה הרשות לכל ציוני, להיות גם כן עם אחר — השמטה הישנה: משיכי כן דת משה. באספת ציוני אוסטריא, שסכעוה כפי הנראה בכונה כפראן, למען

הותרה הרצועה. המניסטרים לעניני הפנים בפרוסיא במל את האסר, שהושם בשנה שעברה על הגראף פיקלר, לר ור דרשות בפומבי, להטמיד את היהודים. בעיני ממשלת פרוסיא נחוצות איפא דרשות כאלה. ומה תענה על זה אגודת "אורחים אשכנזים בני דת משה"? פיקלר כבר דרש את דרשותיו הראשונות באספת דבית מאד. הזכיר את הזכחים הנעשים ביהודים ברוסיא המבורכה ויזכיר את האשכנזים, שאינם הולכים בעקבות הרוסים הישרים. מראש העיר, כי דכרו המדברים על שפיכת דמים אינם כמשמעם.

משפטי היהודים ברוסיא. ביום ר' שבוע שעבר קים הצאר את חות דעת ועד המניסטרים על אדות משפטי היהודים. לפי דעתם לא תפטר שאלת היהודים רק כאשר הנתן להם זכות אורחים גמורה. אפם ההכנות הסוציאליות והנזעיות של היהודים דורשה פתרון אחר, בי בנתנית זכויות ליהודים כמו ליתר גויי הארץ ופסידויושבי הארץ ויש לירא פן תעלה על זה חמת הרוסים. על-כן החליט ועד המניסטרים למסור את דבר משפטי היהודים אל אספת צירי העם, כאשר יתאספו וביתנים ימסר הדבר אל ועד לפי שעה, אשר יכין את כל החמר לענין זה. הועד יקבע ע"י הצאר. המחומה בווארשא. לרגלי המלחמה בלאדו

קמה מהיגות כות בווארשא, הפועלים רוצים לנקום פה דמי אחיהם ואנשי העיר מפחדים לנפשם. רבבות יהודים יוצאים מן העיר במסעות מיוחדים. משפחה יהודית בת חמש נפשות נסעה במרכבה אל טסה"ב ויתנפלו עליהן קוזקים ויהרגו את בלן.

היהודים במועצת הממלכה ברוסיא. מחשבת המניסטרים לעניני הפנים ברוסיא בולגיין לא תקום. כפי הנראה, דברי חבל הצירים של הזמסכות והערים. שדברו לפני הקיסר, כי אין להוציא שום מפלגה מבלל החקים, פן יפסו לאויבים, עשו פעולתם ומזמת בולגיין תופר. הועד האוקונומי החפשי ערך תכנית הבחירות באופן, שגם העמים הפוזרים ברחבי הממלכה יוכלו לבחור צירים לפי מספר נפשותיהם. הצירים לא יבחרו כלם לפי המחוזות. הרוסים ויתר העמים הקבועים במקומם יבחרו במחלקות מחוזות. והעמים הפוזרים יבחרו בפני עצמם במחלקות פלכים. יהודים בפלך אחד יבחרו ציר אחד למשל וכן יוכלו היהודים לבחור כשלישים ציר, שיהיו באמת באיבח היהודים לברם. לא כמו באוסטריא, שאפילו ששת היהודים היושבים במועצת הממלכה אינם צירי היהודים.

הזבח בבריסק. הטלגראף האופיעיעלי הכחיש את כל דבר הזבח בבריסק עד שהאמינו בחוץ לארץ, כי אמנם שמועת שוא הפיצו שונאי הממשלה. הצנזור כבשה את כל ידיעה משם בעתונים. ובערותם של פקידים רוסיא מביאתם לירי שטות, להאמיין, כי לא יודע הדבר. עתה נודע הדבר, כי אמנם היה זבח בבריסק ותשעה יהודים נקיים נפלו חללים ושמונים נפצעו. הידיעה כבר נדפסה ב-נאוואסט" ומי יודע אם זוהי האמת הגמורה, אולי השמועה הראשונה שדברה מכ"ח הרוגים, אמת. גבורת המוזקים בבאברויסק. בבאברויסק בליטא התאספו היהודים ברשיון שר השוטרים בביה"ק לעשות אזכרה להרוגי זיטאמיר. גוד קוזקים באו ויכו בשוטרים את כל היהודים זקן ונער, חולה ואשה מספר הפצועים רב מאד.

היהודים במלחמת הים. בנודעפסוליס היהודים ברוסיא לעבד בחיל הים. על-כן ככל מפלות רוסיא על הים דמינו: זוהי מכת רוסיא עצמה, כי אין יהודים בספינותיה. ואולם באמת אין הדבר כן. משיקי התגורים בספינות המלחמה כמעט כלם יהודים. לעבודה הזאת, הקשה בכל העבודות ואשר הסכנה והצער רב בה מאשר בכל העבודות, לקחו מפקדי האניות רק יהודים. כל היהודים האלה מבעו במצולות אחרי שנצברו ממי הירות הרוחחים בהתפוצץ המכונה.

שוד חרש. מקאוועל כותבים להצפירה: ביום ט"ו יוני היו פרעות ביהודים על היריד השנתי בכפר יורעוויש הסמוך לעיר ליובמעל בוואלין. בשעה העשירית בבוקר עבר קול במחנה, כי יהיה פוגרום וחרדת אלהים נפלה על היהודים. בשנה השניה בצהרים התחוללה מהומה גדולה ונוראה. מכל עבר נשמעו קולות: "הכו את

ספר עברים להפיץ את השפה העברית. יזנס כבר בתי-ספר, שלומדים שם על פי השטה המכעית עברית בעברית כנהוג בכל בתי-הספר ברוסיא. כפרים נכרת פעולה ה"מורה". בימים האחרונים יסרו בניו-יורק גן-ילדים ליהודים קטנים. כיום 16 לח"י יהיה בעירנו קונגרס ציוני מכל ציוני אמריקה. הועד הציוני האמריקני משהדל לפתח בני-יורק סניף מהקולוניאל-בנק. נ. צ. קיפניס.

מכרוב ומרחוק.

הנחות לפולנים. הצאר סיס את הצעות ועד המניסטרים בדבר שפת פולן בארץ פולן. ע"פ זה תהיה הרשות ללמד בבתי-ספר נמוכים קצת הלמודים בשפת פולן; להקים באוניוורסיטה בווארשא פרופסור לשפת פולן; כבתי הפקודות ובנגמזיות נשארה שפת רוסיא שלשלת. מותר לפולנים לקנות קרקעות. בהקלות במדה זעומה כזאת לא יתפסו הפולנים. קשה לב הצאר וזה לא לטובת כסאו.

האוניוורסיטאות ברוסיא. הפרופסורים ברוסיא שובתים כנודע. כל האוניוורסיטאות היו סגורות בשנה שעברה הפרופסורים לא ישוכו אל עבודתם גם בשנה הבאה. כבר בקשה הממשלה למסור פרופסורים מאשכנז, להורות שם ואין איש רוצה ללכת שמה. עתה פנתה הממשלה אל הדוצנטים, המורים העוזרים, לעשותם לפרוד פסורים וגם הם מטאנים לפכל את המשרות. כך נאה לממשלה הזאת, ישמרתה להוליד את העם בחשך והיא מעמידה פקידים ומניסטרים, גנרלים ופקידי צבא נכערים מכל דעת, למה לה אוניוורסיטאות?

נח השיני. במדינת מישיגאן באמריקה הצפונית ישנה כתה נוצרית המכריזה תשובה ולה נביא ושמו בנימין, הוא מתנבא, כי בשנת 1916 יביא אלקים מכול על הארץ לשחת כל בשר. הא עושה כמו שעשה נח. הוא כונה "תבה" גדולה, להציל נפשו וביתו. אם יחוס נס על שנים שנים מכל בשר לא נודע. בכל אופן מיעצים אותו העתונים, שלא יציל את הפישפשים מן הכליון.

הכנין הגבוה בכל העולם יגמר עתה בניו-יורק. על החברה Metropolitan Life Insurance Company יבנה מגדל גבוה 560 רגל. פסל גנב. על חוף הים בניו-יורק עומד פסל סמל החרות. כלו מתכת. זה ימים רבים הוצבה על חוף הים מכונה לטלגראף בלי חושי גדול, לקבל הטלגרמות מן הספינות אשר בלב ים. הטלגרמות לא התקבלו ויחשבו, כי איזו נוכל הציב לו מכונה אחרת ונוגב את הטלגרמות. עתה נודע, כי הפסל הוא מוליך אלטמרון גדול והטלגרמות מן הספינות נבלעות בו.

רצח יהודי. מקומאנא בגליציא מודיענו מי יצחק ניידערפער, כי נהרג שם היהודי יוסף פישמאן, שדר שם בתור שומר היער של הגראפית. בליל ב' שבוע זה התנפלו עליו אכרים ויכסוהו בשק ויכוהו על ראשו וימת תחת ידם. הרוצחים לא נתפשו.

אסון. בקאסוב עבד ה' מאיר פאנעל אצל מכונת מי-זאדא. פתאם נבקע כלי-חמץ הפחמי ברעש רוסיסים ממנו רוצצו גנגלתו. המה השנים וחלק מעצם הגלגלת השדכו החוצה דרך החלון הפתוח. האמלל הניח אשה צעירה.

צדקת המאדיארים. מועצת העיר בקאראשמעזא. באונגריא על גבול גליציא, כוננה ב"ד מיוחד, למנוע את יהודי גליציא מעבור את נכול אונגריא. הממשלה תתן את כסף ההוצאות. — במפלגת קאשוט המיעונית נוטלים צירי היהודים חלק בראש, הם מתימרים להיות מאדיארי המאדיארים. יחס קאשוט עצמו ליהודים נראה בימים האלה, כאשר שאלוהו בוחרים אם הקאנדידט שלו פראנץ בארטא יהודי הוא ענה: לא הוא ולא אבותיו היו יהודים וגם אין במשפחתו יהודי, זוהי מעדה גדולה למאשוט ולמפלגתו, כי כבר קצה נפשים ביהודים הרבים הנברכים אחריהם.

זקקות וכו' הם כפי סדר התפלה של הגאון מארי יציל את ראש ואב"ד בק' צנעא וכבר נתפשט הסדור גם בירושלם ת"ו. גם שירי מילה, חופה וברומה יש להם מהגאון מורנו שלום שבד"ו ז"ל, אשר רוח אלקים בו, בי שירותיו בעברית ובערבית כל על דרך הסוד ונבואה וקומה להן ויראה להן בקבלה. על ענין המקובל הזה ופעולותיו אדבר עוד ב"המצפה" בכאי אל א"ץ תימן.

מפה עד נוף הנקרא בלאד-אבין יש מהרץ שני ימים על שפת הנהר ומהלך יום אחד בסירות על הים. במקום ההוא היו יושבים לפנים יהודים לערך מאה משפחה, ומחמם השלמון שם נדו ויכרחו למקומות אחרים ולעודן, ויש פה לערך כ' משפחה משם. נהרארץ הזאת לצד מורח יש דרך שמונה ימים עד ארץ הנקראת בלאד אלביצא (הארץ הלבנה) על שם שהיא ובל עפרה והרריה לבנים. בארץ הזאת יש לערך ה' אלפים יהודים בתוך חצי מיליון ערבים וישבי הארץ ומלך ערבי אחד להם. המורקים לא כבשו מעולם את הארץ הזאת, כי היא ארץ קרה ואנשיה בעלי זרוע ובעלי מלחמה מרי נפש. המה בעלי מקנה ושדוה, שבל מיני זרע נורע בה. נהרות אין בארץ, כי-אם מטר יורד לעתים ידועות ומרזה את האדמה ויצמחו כל מיני זרע. פרי העץ אין בה, ואם יעלה לפעמים איה פרי, כמו ענבים ואפרסקים הם צנומים ודקים. היהודים הם בעלי מלאכה שונים ואין בהם עשירים, העניות מדבאהם ויש מהם המשהברים בשכירי יום, מצד השלמון אין עליהם עול מלבד מס הגלגלה, כל אחד מובן עשרים ומעלה משלם בשנה רויאל (לערך פלוין) אבל הם שפלים ומרוכאים לפני הערבים, אין על יהודי להרים קומו. עוד אודיע על אדותם לקראי "המצפה".

בענין המדידה בתימן אוכל להודיע, כי כבר לקחו הערבים שלש מדינות עם סביבותיהן וזאת בתן שמה קעמבא, שהיא קרובה למחנה צבאות האנגלים בעדן, מהרץ ארבע שעות מפה. צבאות המורקים נסו בשבעה רכבים כנגד חרב דויים וסחופים. הבלף הערבי עדיין לא בא לעיר צנעא ועתה עולים המורדים על ארץ תעז ועשרת אלפים מצבאות המורקים חונים שם. עוד אודיע איך יפול דבר.

על דבר שירי שבמי ישראל כמדברות ערב אימרים, שיש שבטים שובבים יהודים מאחורי מכה (מקום קבר נביא הישמעאלים) ולא נודע הרבה מרתם. הערבים קוראים להם בופאר (כופרים) והם שורדים בכל עת מחנות ההולכים למכה. — מהודו כותבים לי, כי שבטי ארץ ההרים של אפגניסתן ואזרחי קשמיר (צפונית מערבית להודו) הם צאצאי עשרת השבטים וסופרים מפרסמים בעתון של הממשלה שם הcivil & military gazette משמעים כזאת, השבטים השובבים מעבר חבור (Khaibar pass) שומרים פאה ראשם במנהג ישראל. יש קבלה וראיה ביד האפגנים והקשמירים הנזקקים תולדתם לעשרת השבטים, והאומה שם מוענה פה אחד שהם מעשרת השבטים, שגלו ע"י שלמנאסר מולך אשור. מספרם עולה להרבה מיליונים. הרבה מעריהם ומשבטיהם נקראים בשמות עבריים, כמו: צידה, טובות, חמה, ליש, לחי, סכות, לח, שור, שבט משה, כסא שלמה, הר המוריה, שבט יוסף, שבט דוד.

הערת המערבת. אין מזה ראיה, שכל יושבי הארצות ההנה הם מבני ישראל, רק שישבו שם לפנים מבני ישראל גולי אשור ומדי, ולפי עדות הנזכר בנימין מטרילו משלו שם בימיו, והשפעתם היתה רבה על גויי הארץ עד שקבלו מהם שמות ומנהגים, וברבות הימים התבללו היהודים בעמי הארץ ורק עקבותיהם נשארו, ובן הדבר בכל ארצות אויא התיכונה והמזרחית.

מכתב מאמריקה.

פילאדלפיא. המצב החמרי הורע פה בימים האחרונים, מפני שטף האימיגרציה הגדולה, השוטפת בימים האחרונים, אפשר להגיד, כי שמונים אחוזים ממאה נשארים במקומות אצל החוף, כמו בניו-יורק ופילדלפיא, מפני שקרוביהם שבו, ובפי שהעתיקים האמריקנים מודיעים, מטבסים עתה עצות איך ובמה לעצור בעד האימיגרציה. נשיא הרפובליקה רוזוולט הציע הצעה, כי ישמו מס על כל גולה, 25 דולאר להצעה הזאת יש הרבה מתנגדים, מפני שזה יזיק הרבה לאותם האמיגרנטים, אשר ביבלתם להביא תועלת לארץ, וגם הממשלה תהרצה לקבלם בסבר פנים, אבל עוד הצעה אחת הציעו, ודעתו, כי עולה היא על הראשונה, והיא להוביל את האימיגרנטים, למקומות רחוקים, ולהושיבים שם, ולהעסיקם בעבודת האדמה. בימים האחרונים נוסדו פה ע"י הציונים בתי-

הזשירים" והשד והכזה החלו. את ענקות החנונים וסחורותיהם הכעירו באש. יהודים רבים הנו מכות רצה מהם נפצעו פצעים אנושים. הפרטים בלתי נודעים עוד. הנוסחאות שונים, אי אפשר לברר את האמת. אומרים כי ישנם גם הרונים.

יהודים גולי תימן בארץ ישראל. מסני המרידה והמהומות בערב הדרומית נרחו משם שני אלפים יהודים ויבאו לארץ ישראל. השלטן נותן להם, כתור נתני טורקיא, אדמה בארץ ישראל.

היהודים הספרדים בכלגראד. חברת הזמרה אשר ליהודים בכלגראד, חגגה בשבוע שעבר את יום בלות כ"ה שנה לקיומה. החג נעשה לחגם של כל היהודים בסרביא והמלך פטר השתמש בשעת הכשרו, להבטיח להם את חסרו. לחנוכת הדגל של החברה שלח המלך את שלישי ואל הזמרה שנערכה ע"י החברה הופיע בעצמו.

פלאי פלאים. מחבר אחד בקש מאת הגאון בעל ישיעות יעקב, שיתן לו הסכמתו על ספרו. הגאון, שלא מצאהו ראוי להסכמתו, שאלהו מה היה שם הספר. ע"ז ענה המחבר, שאין לו עוד שם ויבקש מאת הרב שימציא לו איזה שם מתאים. פלאי פלאים, ענה הרב, "תקראהו. מדוע? תמה המחבר, יען כי לעשות ניד מסמרטומים הוא פלא ואתה שבת ותעש סמרטומים מניר, זהו פלאי פלאים."

משרה הספרות והמדעים.

על הנופים המאירים.

כמו מספורי-נפלאות כרויים תגיענה אלינו כפעם בפעם בשורות מהמיהות על אדות הנופים המאירים אשר נגלו בשנים האחרונות. החכם הצרפתי Becquel היה הראשון, אשר הודיע בעולם, כי היסוד אורק והדומים לו יפיקו מקרבם קרני-אור בלי הפסק, אשר יפעלו למשל על לוח פוטוגרפי כאור השמש או ישנו את הגזים, אשר יעברו בתוכם ויכניסו לקבלת האלקטרון. הבשורה הזאת העירה חכמים רבים, לחקר כדבר ולא עברו ימים רבים והדבר נודע, כי התכונה הזאת, להפיק אור, נמצאת גם כדוממים אחרים, כמו בטאר ובפסלת הזפת. אחרי חקירה ובדיקה נודע, כי לא היסוד איראן וגם לא המאר יפיקו את הנגה הנפלא והחידתי הזה מקרבם, כי-אם חמר אחר הוא לגמרי, הנלוה אל החמרים ההם בתמידות ולא יסור מהם, גראם אחד מהחמר החידתי הזה, אשר כנוהו ראדיון, על שם אורו, נמצא בתוך עשרה מיליון גראם פסלת הזפת. להפריד כמות זעירה כזאת מן הפסלת הרכה, אשר היא שקועה בתוכה, לא תועילנה התחבולות החמיות, שיפיררו בהן חמרים אחרים זה מזה. אבל הכונה הנגה עצמה תקל את הפרדה הראדיום. ונקל לשער כמה עמל, כמה הוצאות בסף, כמה סבלנות וכמה אכזר זמן דרושים להפרדה הזאת. כסוף הצליח הפרופסור קוריע מפאריו ואשתו להוציא את הראדיום, אם גם לא מהור, כי אם בתערובת חלאר. ההגלות החמר הזה העיר רעש גדול בעולם. עשירית גראם חלאר-רדי כזה תאיר אור עצום מאד כמה שנים ולארו יוכל האדם לקרוא בספר בלילה. ולא רק החמר לכדו יזרח, כי-אם יאציל מאורו על כל אשר סביבותיו. כאשר יגע בזוכית כאבן טובה, נניח, בצמר וכרומה, יאירו באור צה פוספורי. ולא רק אור, כי אם גם חום יפיק הראדיום מקרבו המיד. אם אפשר יהיה לקבץ ליטרא ראדיום ויכל לחמם בית כהנור כוערה, גם כח אלקטרי יעצר בקרבו. גם פעולות חמיות יפעל. את החמצן יהפוך לאזון, את הגיר ישחית ויאכל ויעשהו ככברה. גם על עור האדם והבהמה יפעל להשחיתו. אם ישא האדם בחיקו שמץ ראדיום, חלק קטן מן הגראם צרור בכלי זכוכית ינגע עורו ותתהוה מכה טריה, שלא תוכל להרפא זמן רב, אולם גם כח מרפא לו. הרופאים משתמשים בו לרפאות את הסרטן ואת מכה הזאב.

אוצרות כחות נשגבים טמורים בחמר הנפלא הזה והשאלה התעורר: איך יוציא מקרבנו כח רב כזה והוא לא יפחות ולא ישתנה. הן חוק עולם הוא בחמיה,

כי כל חמר הפועל בעולם יוציא איזה כח, יחלש ברכות הימים, גם השמש תחלש ברכות השנים. ואם לא ישתנה הרדיום ולא יפחות, הלא יפול כל בנין חכמת הטבע. אבל כאמת אין הדבר כן. חכמת הטבע באה לידי הוכחה, כי גם בראדיום יהיו שנויים כאממיו. כי האטם אינו עוד הקטן בחלק כל חמר. אטם רדי למשל מורכב מחצי מיליון חלקים דקים מן הדקים, אשר יכניס אלקרונים. מכל אטם יתפרדו בכל עת אלקרונים וכחו ירפה, אף שאי אפשר להכיר את החמר כמשקל או כמראה מרוב קטנותו ולו גם מיליון אלקרונים יתפררו ברגע אחד מחתיכת ראדיום, עלינו להמתין כמה שנים עד כדי להכיר את החמר. בירחים האחרונים גלה החוקר האנגלי Ramsay עור הכונה חרשה, אשר לא דמינו. אחרי התפרד הרדיום לחלקים, יהפך ליסוד אחר לגמרי, אשר יכנהו "העל". בזה תחל שאיפת האלהיים להכנס בגדר האפשרות, לשנות את היסודות.

אור נסתר יפיק הראדיום מתוכו והאור הזה יחדור אל עמק שכל הארם, בעזרתו יסיר את הצעוף מעל סתרי מצפניה. שנים המה הנבולים בהכרת העולם החיצוני, אשר עדיהם יבא האדם בשכלו ולא יעבר הלאה. האחר הוא העולם הגדול ער אין חקר, אשר לא יוכל האדם למדודו, הוא עולם הכוכבים הרמים ממעל וערפלי העולמות הנעלמים, אשר לא נוכל לראותם ולשפוט עליהם גם בעזרת הגדולים בכל קני-הראות והנכול השני הוא העולם הקטן לאין תכלית, הם האטמים הדקים, אשר החמרים מחוכרים מהם ולא נוכל לראותם אף בעזרת הטובה ככל הזכוכיות המגדילות. ועתה נודע לנו ע"י החמר מפיק האור הזה, כי האטם אינו עוד החלק הרק שבדקים, כי גם הוא יתחלק לחלקים דקים ממנו ער אין קץ. שא חשבונות האדם, להעמיק חקר בעולמות הרקים האלה. שאלות רבות התעוררנה ואין מענה. היבאו ימים אשר ימצא האדם מענה עליהן? תרגם יואל ארמ.

איכנות המוציאים כלי מילת. כשישב רבן גמליאל ודרש, "עתירה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות וכלי מילת" (שבת ל') לגלג עלי אוהו תלמיד, מאותם התלמידים ההגונים שבכל דור, המדמים כי כל מה שאינו נודע להם ולרומים להם הוא בהכרח שקר. והנה אילנות מוציאים גלוסקאות נודעים היום לכל בר בי רב, הוא עץ הלחם הירוע (*Artocarpus*). הגדל כאיי הודו המזרחית והמערבית בכמה מינים ויושבי הארצות ההן נזונים בו, כמונו בזרע הדגן (כל ככר לחם גדול מ' צנטימטר ורחב כ"ד צימ). בתוך הקליפה נמצאת כמין דייסא ערבה לחיך. בשלשה אילנות אדם אחד נזון כל השנה כלי כל מזון אחר. רבן גמליאל הראה לתלמידו במהין ופטריות, כי לא יבול להביא לו את לחם העץ מהודו. מכלי המילת הגדל באילנות לא הראה לו רונגמא, כי אין דוגמהו בארצותינו. אבל רבן גמליאל ידע מה הוא דורש. אילנות נפלאים כאלה ישנם כאיי האוואי וסאמוא כים השקט במערב אמריקה. שם לובשים יושבי הארץ בגדים עשויים ממין ארג הגדל על העץ, מבלי צרך לעבדו ולחקנו. והארג עשויה כמין שבכה של משי או צמר-גפן. שעושים ממנו וילנות לחלונות והוא חזק, ולא על נקלה יקרע. מראה הארג אמוץ כערמונים וריח נעים לו כטבק רענן, אשר זה עתה יבשוהו. הארג גרל תחת קליפה העצים הנקראים בכושניקה *Brusonetia papirifera*. באוסטרליא גדל עץ אחר הנקרא *Sterkulia acerifolia* או "עץ הלהבה", כי פרחיו אדומים כלהבה. גם בהודו המערבית גדל עץ כזה. מראהו הטבעי של הארג הוא לבן-צהוב. אבל כאשר יכנסוהו וייבשוהו נכת השמש יהיה לבן ככוכ מכהיק וריח נעים לו המיד. בהודו המערבית יעשו בארג הזה מעלי נשים, לולאות לצואר, רבידים, וילנות לחלונות, מטפחות, צעיפים, כמלה אחת: ישתמשו בו לכל דבר, שאנו לוקחים לו ארג משי או ארג צמר יקר. זה המכניט עליו ידמה, כי חלש "כלי המילת" הרק הזה חקורי עכביש וככל זאה, אם יכרכו בו מן הארג הזה לעשותו כחבל דק, לא יעצר אדם כח נהקו. יושבי הארצות החמות עושי

ממנו גם מהג ורסן לסוסים. מי יודע, אולי אפשר כאמת לנטוע את האילנות ההם גם בא"י.

פייגא שיפמאן
מאורשים בחדש סיון תרס"ה.
שלום שיפמאן
קאנטשונא.
קאנטשונא.

מקורות לב והום נפש הגנו מברכים ברכת מו"ט את ש"כ מר מאריץ דייטשעד לחתונתו עם מרת ראזאליא בת מר משה יאקאב מורה דת ישראל וצנזור עברי כיום 20 יוני.

מ. פענדלער עם אשתו מלאנדאן.
מר חיים גאלדמאן הצעיר מקאנטשונא מכרך את מרת פייגא שיפמאן עם חתנה מר שלום שיפמאן לארוסייהם.

מעמק לבנו מברכים אנחנו ככרכת מו"ט את רענו מר יהודה גרייווער מקראקא לארוסיו עם מרת בלימה האלצמאן מלובלין (פולין הרוסית).

שמעון פישער, ליב בראנדסדאפער.
אברך בזה מעמק לבני את רעי הנעלה מר זאלקע ראזענבערג להארשו את בת הג' מו"ה חיים מרדכי אייכענבוים מסטריא, ישפיע אלקים ברכתו על הצמד הזה. אליעזר אלטבאך.

ברגשי רעות וידידות מברכים אנחנו ככרכת מו"ט את רענו היקר כמר יהודא גרייווער מקראקא לארוסיו עם מרת בלימה האלצמאן מלובלין. נתן אפענהיים, פייביש בירנבוים.

הנני מכרך את ידידי הג' ר' מענדל גאטאנזאהן מסטארי-סאמבאר ככרכת מו"ט לרגלי חתונת בתו עם בן הג' ר' אכרהם אכערדאס מטארנוכ ונודב לכבודו חצי כתר לקה"ל.

אייזיק גליק מבאריסלאוו.
האחים פנחס והערצל פיעלפריינד מברכים ככרכת מו"ט את רעם מר יהודא גרייווער מקראקא לארוסיו עם מרת בלימה האלצמאן מלובלין.

הנני מכרך את מר יעקב האלפערן מסטארי-סאמבאר ככרכת מו"ט לחתונתו.
אייזיק גליק מבאריסלאוו.

מעמקי לבכנו נביע בזה ברכת מו"ט למחו' מר מאיר האומאן ולזו' מפרעמישלא לחתונת בהם מרת הענא עם מר שמואל ראנד מליטאוויסקא. יברכם ה'!

האחים יעקב ומאיר וואלף.
מעמק לבני אברך את הבחור המופלג מר משולם הלוי איש הורוויץ בן הגאון אב"ד ור"מ בכוהורודט-שאני שליט"א, להעשותו בר-מצוה. יתן ה' וישמחו בו אבותיו היקרים ועיניהם תחזינה אותו הולך בדרכי ה' וגדול כתורה וכמ"ט. איצו שפארער.

אתכבד לברך ככרכת מו"ט את ידידי היקר מר מענדל הורוויץ מסטאניסלאוו בהארסו עם מרת מרים מייטעלכוים מרישא. שמעון לאמם.

ברגשי אהבה וכבוד אניש ברכת מו"ט מעמקי לבני לרעי מר יהודה לביש פאסטערנאק לחתונתו עם בת הג' מו"ה אלימלך מעזנער מפרעמישלא. מענדיל קארפף.

כסעורה חתונה כבית מר גראסמאן כנאדי קעמענצי כיום י"ז לח"ז דרש מר גאלדמאן נאום. ציוני ואקבץ סך 9.26 כתרם לקה"ל.

אהרן פאלקמאן.

באד גראפענבערג.

היערמיש ערלויבע איך מיר רען פ. מ. קור-גאסטען אנצוטייגען, דאסס איך מיר אס 25 מאי ל. י. איס כאד נראפענבערג, אין דער עכען ניי רענאווייר-טען ווילא, "אויסמריא", איינע שמרענג כשה רעם-טויראציאן מיט אללעס קאמפארט איינריכטע. פערבונדען מיט איינעס העררליכען גארטען. איך האבע אייגען קראקויער שו"ב אנגעשמעלט אונד קענען אויך מהדרין מן מהדרין זיך אויף מיינע כשה קיבע פערלאסען. פיר גוטע אונד שמאקהאפטע שפייזע כעסטענס געזארנט.

F. Grünbaum. »Villa Austria« Gräfenberg (Oesterr. Schlesien).

האנצערטיגראמאפאן אונד פאנאגראף.

רעזיגע אויסוואהל פאן יודישען אונד העבראישען פלאטטען אונד וואלצען נור אין אונטערזייכעסטע ספעציאלהעליו צו בעזיעהען. עכטער קאנצערט-גראמ-פאפאן מיט 10 פלאטטען גראטס, נור 85 ל. קאנצערט פאנאגראף מיט 5 וואלצען גראטס נור 85 ל. פרייקוראנטע גראטס אונד פראנקא ערטעס ספעציאלהעליו פאן עכטען גראמאפאן פאנען אונד פאנאגראפען ען גראס עט ען רעטאיל.

Josef Wechsler, Krakau und Warschau.
(in Krakau Grod-gasse 71).

וויכטיג פיר יודישע פרויען.

איך ערצייגע דיא אנערקאנט מאדערנסטען אונד דויערהאפטעסטען פעריקען אויס עכטעס האאר צו בילליגען פרויען. ווער איינע גוטע

קראקויער פעריהע (שייטער)

ווינט, זענדע איינע האארפראכע אן מיינע קאנצעסיאנירטע פירמא אונד ווירד פיר סאזיע אונד פראמפטע אויספיהרונג גאראנטירט. אויך רעפאראטורען ווערדען אויפגענאמען. פערזאנל נאך דער פראווינץ געגען אנגאבע אונד נאכנאהמע.

E. Katz Krakau, Krakaugasse 39.

מעין הישועה WYSOWA

עולה בערכו על יתר מקומות הרפואה אשר בגליציה, כאשר יעידו הרופאים היותר מומחים. שכמה מעינות נמצאים פה, שהם חיים לנפש נענה ושקוי לעצמות כל חולים במחלות פנימיות וחיצוניות, כמו חראנישע קאטהאררע, לונגען-שווינדזובט, נעדארטעליידען, בלוט-ארמוט, חראנישע געלענק-היימאטיסמוס, היפאכאנדריע אונד היסטעריע וכו' וכו'.

וויסאווא מצטיינת גם באויר צח וטהור מאד, הכא מרוכסי הרים, אשר יסובכוה וביער נפלא, שאין קץ ליפיו. בעלי מעין הישועה הזה יהודים הם והמקום נקי אפא ממחלת האנטיסמיטיסמוס, אשר יתענו בה חולים יהודים ברוב מקומות הרפואה.

סדר הנסיעה לוויסאווא הוא: מקראקא דרך טארנוב—גריבוב, ומגליציה המזרחית דרך יאסלא—זאנארזשין וגאליציע. בתי המאכל בהכשר היותר גרול והכל במחיר שוה לכל נפש.

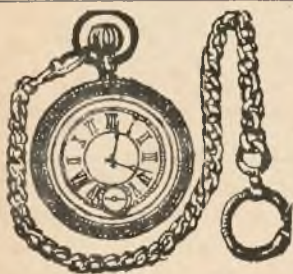
נ"י איינגעריכטעטע קראקויער

כשרה דאמפפועלכוואארען פאבריק

מיט דער בעסטען מאדערנסטען מאשינע, ערצייגט שענע, פרימא סאלאמי וועראנעזער, ברוסט, שינקען, קרענווייסטעל א. א. ווי. פערזעהען מיט הכשר של הרב הגאון דפה שליט"א, עמפפיעהלט צו בילליגסטען פרויען. אויף פערלאנגען ווירד פרייקוראנטע עט הכשר איינגעשיקט.

מנחם מענדל גלאזער.

Emanuel Glaser, Dampfselchwarenfabrik
KRAKAU, Bozego-Ciala 8.

Nur fl. 3.50

Ein Weltwunder

bildet schon seit Jahren unsere

berühmte

HERREN-PRACHTGARNITUR

bestehend aus 30 Stück prachtvollen und praktischen Gegenständen samt einer echten Anker-System-Roskopfuhre, und zwar:

1 echte Anker-System-Roskopfuhre, genau gehend.	1 Bartbürstel, sehr gut, mit schönem Etui.
1 feine Golddouble-Panzerkette oder feine prima Massiv-Nickelkette mit Kompass.	1 Bartwische, vorzügliche Sorte.
1 Futteral zur Anker-System-Roskopfuhre.	1 Taschenmesser mit Zelluloidschale, mit Zahnstocher, Ohrlöffel und Nagelputzer.
1 Golddouble-Fingerring, neueste Façon, mit imitierten Brillanten.	1 Patent-Krawattenhalter aus Nickel.
2 Golddouble-Manchettenknöpfe, bleiben immer neu.	1 hocheleg. Krawattennadel, Façongold.
3 Brustknöpfe, Chemisetten.	1 Kronen-Geldbörse aus Leder.
3 Patent Umlegkragenknöpfe.	1 Wiener Nickelkrayon mit Federhalter etc.
1 Seidenkrawatte, licht oder dunkel.	1 Zigarrenspitze, echt Meerscham, schön anrauchend.
1 Notizbuch, sehr schön und praktisch.	1 Zigarrentasche aus Lederimitation mit Sportbild.
1 Schreibkassette, enthaltend 30 prakt. Gegenstände: Briefpapier, Couverts, Federstiel, Löschblatt etc.	1 vorzügliche Hauspfeife samt Rohr.
1 Toilettetaschenspiegel mit gutem Kamm.	1 Aschenschale, schön bemalt.
	1 praktisches Taschenfeuerzeug.
	1 Zigarrenabschneider aus Nickel.
	1 Geduldspiel, sehr interessant.

Alle diese 30 prachtvollen Schmuckgegenstände samt der genau gehenden echten Anker-System-Roskopfuhre sind mehr als das Doppelte wert und kosten nur **fl. 3.50**

Die reelle und solide Bedienung der P. T. Kunden beweisen die vielen, täglich einlaufenden Anerkennungs- und Nachbestellungsschreiben. Einige Auszüge über die Zufriedenheit der Glaubensgenossen:

1) Wirklich bewundernswert sind Ihre Garnituren, bitte gefl. noch 2 Garnituren unter N. N. zu senden. Achtend Rabbiner M. Hager, Borsó Ung.
2) Bin mit Ihrer Sendung sehr zufrieden und senden Sie für meinen Bruder an meine Adresse auch 1 Garnitur unter Nachnahme. Hochachtend N. J. Kamionker, Restaurateur, Nachod Böhmen.

Gegen Nachnahme oder Vorkassensendung zu beziehen durch das

Warenhaus Ch Kapelus, Krakau-S

האגודות

דיא איוראעליטישע קולטוסגעמיינדע אין ראדאויטין — בוקאווינא — זוכט איינען חזן מיטב ננן לכהכ"ג הגדול. דערזעלבע מוסס צייגניססע פאם ארמאדאקסען ראבכינער בעזיטצען איבער זיינען מאראלישען לעבענסוואנדעל.

געהאלט 1000 קראנען יעהרליך עקסטרא נעבענערדיענסטע, דיא משוררים ווערדען דעם חזן זייטענס דער סינאגאגענעפערוואלטונג ביינע-שמעללט ווערדען.

רעפאלעקטאנטען האבען איהרע געזוכע זאמט צייגניססע לענגסטענס ביז צום 1-טען אויגוסט 1905 צו איבעררייכען.

צום פראָבע-פאָרטראַג ווירד יעדער צוגעלאססען, יעדאך ווערדען דיא שפעזען נור דעניעניגען פֿערגיטעטע וועלכער אקצעפטירט ווערדען ווירד.

Vom Vorstande der isr. Cultusgemeinde
der Cultusvorsteher **B. Terner.**

כשר "אכאטאל" כשר

איין פאלשטענדיגער ערוואסן פיר כוסטער אונד שמאלין, האט דאס אויס-זעהען וויא נאטורכוסטער.

שמעלצט ניכט אין גרעסטען היטצען דעם האַבזאממערס. האלטבאר וויא אים שטרענגסטער ווינטער.

אין יעדער קיבע אונענטבערליך צום קאכען, בראשען עט באקען. אונד ווענען זיינער ווייכען בעשאפפעהייט אויך אויף בראר שטרייכבאר.

ענטהעלט קיינע טיערישע סובסטאנצען אונד איזט כשר אפילו למחרין. איזט בילליג, איין האלבעס קילא פאקעט קאסטעט נור 80 העללער, האַלט זיך לאנגע, ווירד ניכט ראנציג. וויר זינד אויך מיט הכשר פאן היעזיגען ראבניער הרה"נ הר"ר נפתלי האלבערשטאמס פערזעהען.

ווער שטרענג כשר געניססען ווילל פערראנגע אונזערע פפלאנצען-כוסטער מיט מארקע „אכאטאל". ען גראסיסטען געוואָהרען וויר ראבאטא.

Ochotnicki & Apter, Chrzanów (Galizien).

לייטזאמטן: יעדעס שטיק וויפע מיט דעם נאמען „שיכט" איזט גאראנטירט ריין אונד פריי פאן אירגענד וועלכען שאדליכען בעשאנדטיילען.
גאראנטירט: 25.000 קראנען צאהלט דיא פירמא געאָרָג שיכט, אויססיג, יעדערמאָן, דער נאכווייזט, דאסס איהרע וויפע מיט דעם נאמען „שיכט" אירגענד וועלכען שאדליכען ביימענגונגען ענטהאַלט.

שיכט-זיפע

(הירש אדער שליססעלזיפע)

ערשפארט געלד צייט או. מידע.

ערהאַלט אונד שאַנט די וואַשע.

פיר יעדע וועשע אונד יעדע וואשמעטאָרע

דיא בעסטע אונד בילליגסטע.

גיבט שנעעוויסע וועשע. העכט ריא פארבען,

מאכט זיא לייכטענדער אונד העללער.

ביים איינקויף אכטע מאן בעזאָנדערס דארויף, דאסס יעדעס שטיק זיפע מיט דען נאמען „שיכט" אונד איינע דער שומצמארקען „הירש" אָדער „שליססעל" טראַגט.

אכטונג! ניא!!! זענגער'ס שנעללל אכטונג!

קוביקרעכנער

מיט 25 טאבעללען

פיר דען געשעפט'ס פערקעהר זאמט פריי-בערעכנער

פראקטישער לעהרגאנג

דאס קוביקרעכנען

אויף איינע לייכטספאסליכע מעטהאדע

אהנע צוהילפע איינעם לעהרערס גרינדליך צו ערלערנען.

פריי 1 קראנע.

Verlag von
Amkraut & Freund, Buchhandlung
Przemysl, (Galizien).

Tsch

kenne für die Hautpflege, speziell um Sommersprossen zu vertreiben und eine zarte Gesichtsfarbe zu erlangen, keine bessere u. wirksamere medizinische Seife als die altbewährte

Bergmann's Lilienmilchseife (Marke: 2 Bergmänner)

Bergmann & Co., Tetschen a/E. Vorrätig à Stück 80 Heller in den meisten Apotheken, Droguerien Parfumerien und Friseurgeschäften.

Hotel Londres

Krakau, Stradom Inhaber

SALOMON WASSERLAUF

גרעסמעס האמעל דער יודישען קויפמאנ-וועלם, נייא רענאווערמט שטענע ציימער, גומע קיכע, שטרענג כשר, פיר זאמערסעזאן שענען גארמען איינגעריכטעמ. פיר פרעמדע געסמע, וועלכע ערצ-מע ברויכען כעסמענס געאייגענעמ. עמפפאהלען

צו בירגסמען פרייען.

למבקשי מורה עברי.

הרוצים במורה עברי מלומד, מומחה ומנוסה, אשר יראו על ידו התלמידים ברכה בלמודם וישתלמו בתנ"ך, תלמוד, שפת עבר ודברי ימי ישראל, יפנה אלני. אני נתן הוראת שעה וגם אלמד תלמידים מרחוק ע"י מכתבים ע"פ מתודה קלה. משה יוסף הלמן.

M. J. Heilmann, Podgórze, bei Krakau Józefinska 24.

נימנוזים עברי.

בית הספר אשר לנו פה הקים לו מטרה נכבדה, לחבר חנוך גמור בכל מיני הלמוד של הגימנוזים עם ידיעה עמוקה בתורה נ"ך, דקדוק, גמרא ומפרשים. התלמידים יחונכו ע"פ האמונה המסורה לנו. תלמידים מגליצא ומרוסא, שאינם בקיאים בשפת אשכנז, מוכרחים להכנס פה למחלקת ההכנה לחרישים אחרים, להכין לגימנוזים שלנו. מחיר הלמוד, המעון והמזונות לתלמיד אחר מן חמשים כתר ולמעלה לחדש. יתר הפרטים מודיע תמיד

Dr. M. Jung, Rabbiner Ung. Brod. (Mähren).

Wyd.: | Naftali Hof. | S. M. Lazer.

Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer Drukiem S. L. Deutschera w Podgórzu

דער שטאלץ יעדער וויזער איז אין נומער קאסע.

קאטהריינערס קנייפ-מאלצקאפפע

זאללמע ביי בעריימונג דעם מעגליכען קאפפע-געטרענ-סעס אין קיינעם דרויהאלמע מער עעהלעי.

סאן פערלאנגע נור אריינאל-מאקעטע מיט דעם נאמען קאטה-ריינער אונד קויפע נייע, וואס קאפען צונעוואגען ווירד.

Argent plague. בסת הדרש. Chinasilber

כבר נודעו בקצוי ארץ ההלכות בית המסחר הגדול של הפירמא

F. Kapelus, in Krakau, Autriche

אשר התחרה כשבו הסחורה ובמקחה נגד כל בתי חרישת המעשה, שככל ארצות תבל, כואו הוסדה בשנת הרכ"ה. וכל הבאים אתה בכרית המסחר יראו שכר טוב בעולם. ואלה המקחים, אשר תשים לפני הסוחרים והרוכלים: 1 זוג מנורות בגודל 28 צנטימטר 5 כהרים; 32 צמ"מ 5.70 כהרים; 36 צמ"מ 6.40 כהרים. כפות, מזלגות, סכינים חדים 1.40 כ"ל, מזחין 1.40 כ"ל, קערה לפירות גבוהה 2.30 כ"ל, כוס לקידוש 1.40 כ"ל, כוס לקידוש של כסף מהור 5 כ"ל, קנה בושם להבדלה 1.40 כ"ל, כתר מזהב לספר תורה 18 כ"ל, ציין לס"ת 12 כ"ל, יד לס"ת עם שרשרת 4 כ"ל, מנורה לחנוכה, להשתמש בשמן או בשעווה 4 כ"ל, קערה לפסח 5 כ"ל, כלי-נופת (Sucriers) 1.50 כ"ל, כלי חמאה 1.50 כ"ל ועוד כלים בערך 1300 שונים למיניהם, שיש בהם להשהכר כעין יפה. המשלוח ע"פ נאכנאהמע נגד דמי קרימה. דוגמאות מצוירות ישולחו לכל דורש הפשי. כתב ולשון עברית לעברים.

בילץ אלקאהאפרייע געטראנקע, פראנץ הארטמאן, וויען

K. Seidenfrau, Wieliczka

פאן דען האנרעלס אונד געריכטעמיקערן Dr. W. Lohmann, Berlin Dr. Kayser, Dortmund Dr. E. Luhmann, Halle

אונד אדערן אייטאטאמען אנטאלייט. בענטאכטעט אונד עמפפאהלען בולין אלקאהאפרייע געטראנקע וואורדען אים יאהרע 1904 25 מיליאנען ליטער פערקויפט.

בעווערבער אונד רעפלעקטאטען, פיר איינצעלנע ארער מעהרערע בעצירקע. ווערדען אונטער בעוואנדערען בעדייניססען אויפגענאמען.

פראספעקטע אונד מוסטער אויף פערראנגען גראמיס.

F. E. Bilz-Sanatorium-Dresden

Gesamt-Activen 153 Millionen Kronen Versicherungsstand 463 Millionen Kronen

NEWYORKER GERMANIA

Lebens-Versicherungs-Gesellschaft

General-Agent: Ascher Bannet, Krakau, Dietelsg. 49.

Der ganze Reingewinn wird an die Versicherten verteilt. — Dividenden-Bezug vom zweiten Versicherungsjahre ab. Unanfechtbare Polizzen. — Kriegsversicherung ohne Zusatzprämie. Agenten werden gegen gute Provision aufgenommen.

פרנסה בכבוד!

ימצא כל איש בכל מקום שהוא. כי יקנה לבחינה אלמוגים כוזבים (Corallen) שאין להכירם נגד האמתיים כמלא נימא — רק המחיר יפריד ביניהם. החת 200 כהרים ישולם רק חצי כתר, בעד סך מצער 20-30 כהרים נאכנאהמע ישולם לבחינה סחורה ערוכה וכסודרת למכירה מכל המינים, והמקבלה יראה שכר טוב בעמלו, כי יקפצו עליו הרבה זבני, וירבה עמו פרות, כי יפנה ישר למוצאיהם ומכביאיהם.

Em. Maiersdorf Celluloidw. Podgórze Austria.

הככה יושב לבעליו, אם לא היטב הסחורה.

פיר ברוכליידענדע

ראדיקאלע הילפע אהנע אפערצאין. פערלאנגען זיא גראמיס אונד פראנקא דיא נייא ערשיענענע כראשיערע פאן מ. פרייליך, ספעציאליסט פיר ברוכ-ליידענדע אונד ערפינדער דער ק. ק. פאמ. באנדאווען, אין לעמבערג, גראדעצקא-נאסע 35.

ROSEN-PAPRIKA

Szegediner I-a süss garantiert, echt, anerkannt vorzügliche Qualität. Eigene Fächung per Kg. um 5 Kronen. Versand unter Nachnahme von 1 Kg. aufwärts postportofrei.

Versandtgesehaft von allerlei Landesprodukten

HAUPT A. RUDOLF

Budapest (Ungarn) VII. Ovodagasse 22.

מעטה משובה

M. AMSTER

Krowodrze bei Krakau

גראם-מעטהברויעריי

עמפפעהלט זיין פאבריקאט, וועלכעס אלל-געמיין בעלעכט איוט מיט אללערבילליגם-טען פרייען, אללערליי פארטען א. א. צ. שטארקען עם זייען מעטה איינפאך אונד דאפפלעמעטה, קאפאוויטן זיין מאליואק, זאוויי אויך אלטער בוטטעללען-מעטה, פער-זוכעט איינמאל צו בעשטעללען אונד איהר בלייבט מייע קונדען.

אייע הערצענסזאכע

פערלאנגט אין אללען מראפיקען נור

ח. ל. שפיטעס

ציגארעטטענהילזען אויס קראקוי.

אייע גראסע אנצאהל יודישע ארכייטער פינדען דא איהר בראט, וואבני די קווא-לימאט, זאווי די אויספיהדונג קיינעם-וועגס אנדערען נאכשטע העען. זוכט דאך ניכט בלאם דעם פאראורטיילם וועגען יוסט פרעמדע אדער אויסלאגדישע פאבריקאטע, וועלכע ביי דערזעלבען קוואלימאט שיערער קאסמען. די העררען ציאניסטען מאכע איך בעוואנדערט אויפמערקזאם, דאסס איך פאן יעדער שאכטעל איינען קרייצער דעם נאציאנאל פאנד צופיהרע.